

Vlaams
Parlement

stuk **133** (2014-2015) – Nr. 1
ingediend op 24 oktober 2014 (2014-2015)

Beleidsnota

Onderwijs

2014-2019

ingediend door mevrouw Hilde Crevits,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Onderwijs

Een beleidsnota geeft de grote strategische keuzen en opties van het beleid voor de duur van de regeerperiode weer. De nota is de weergave van de visie van de functioneel bevoegde minister en vormt de basis van een debat in het Vlaams Parlement. In voorkomend geval zullen de uitvoeringsmaatregelen, daar waar nodig, ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

INHOUD

Lijst met afkortingen	6
Managementsamenvatting	7
I. Inleiding	9
II. Omgevingsanalyse	10
1. Demografische ontwikkelingen	10
1.1. Stijgende leerlingenaantallen verhogen de capaciteitsdruk ...	10
1.2. De bevolkingssamenstelling in de steden verandert	10
2. Economische en politieke ontwikkelingen.....	11
2.1. Investeren in onderwijs blijft belangrijk	11
2.2. De problematiek van knelpuntberoepen	12
2.3. Toenemende polarisering van de banenstructuur en verdringing van kortgeschoolden op de arbeidsmarkt	12
2.4. Loopbaanlange inzetbaarheid vereist brede competenties voor iedereen.....	12
2.5. Lerarenberoep in een veranderende samenleving	13
2.6. Groeiend belang van de internationale beleidscontext	13
3. Cultureel-maatschappelijke ontwikkelingen.....	13
3.1. Onderwijs slaagt er onvoldoende in sociale mobiliteit te realiseren	13
3.2. Responsabiliseringscultuur zorgt voor veranderende positie van onderwijs in de samenleving	14
3.3. Het omgaan met jongeren met een beperking en de stijgende vraag naar zorg en ondersteuning in het onderwijs.....	15
4. Duurzame ontwikkeling.....	15
4.1. Milieubewustzijn en aandacht voor duurzame ontwikkeling bij jongeren en scholen.....	15
4.2. Duurzaamheid en mobiliteit groeien verder uit elkaar	15
5. Technologische, wetenschappelijke en innovatieve ontwikkelingen ..	16
5.1. Het versterken van de brug tussen onderwijs en arbeidsmarkt door het stimuleren van wiskunde, wetenschappen en techniek in het onderwijs.....	16
5.2. Het versterken van innovatieve leeromgevingen	16
5.3. Via onderwijs investeren in digitale en mediageletterdheid ...	17
5.4. Onderzoek en innovatie voor het onderwijs	17
III. Beleidskader: vol vertrouwen en in dialoog bouwen aan onderwijs	18
1. Missie van mijn onderwijsbeleid	18
2. Visie van mijn onderwijsbeleid	19
2.1. Vertrouwen en ruimte geven	19
2.2. Co-creëren	20

2.3.	Verantwoordelijkheid nemen	20
2.4.	Ondersteunen en stimuleren	20
2.5.	Grenzen verleggen.....	21
IV.	Strategische en operationele doelstellingen.....	23
1.	Strategisch doel 1: Talenten van elke lerende ten volle ontwikkelen	23
1.1.	Alle kinderen stevige fundamenten geven door een sterk basisonderwijs.....	23
1.1.1.	Inzetten op een maximale participatie aan kleuteronderwijs vanaf drie jaar	23
1.1.2.	Het lager onderwijs naar waarde schatten	23
1.2.	De lat hoog leggen voor alle leerlingen door het secundair onderwijs te moderniseren.....	24
1.3.	Studenten in het hoger onderwijs maximale kansen op slagen en internationale ervaring geven.....	25
1.4.	Volwassenonderwijs als partner in levenslang leren	26
1.5.	Samenwerking tussen het kunstonderwijs en de cultuuractoren	26
1.6.	Leerdoelen scherpstellen om sterke persoonlijkheden te vormen.....	28
1.7.	Competenties van Nederlands en moderne vreemde talen blijvend verbeteren	28
1.8.	Van leren en werken een volwaardig onderwijstraject maken	29
1.9.	Een vlotte doorstroom van het onderwijs naar de arbeidsmarkt realiseren	31
1.9.1.	Vlaamse kwalificatiestructuur uitrollen met verkorte procedures	31
1.9.2.	Een geïntegreerd kwaliteitskader voor beroepsopleidingen invoeren	31
1.9.3.	Via betere randvoorwaarden het werkplekleren stimuleren	31
1.9.4.	Competenties verworven in niet-formele en informele contexten erkennen.....	32
1.9.5.	Leerlingen warmer maken voor STEM.....	32
1.9.6.	Werk maken van werk in zorgsector.....	32
1.9.7.	Ondernemerschap en ondernemingszin aanmoedigen.	33
1.10.	Een betere studiekeuzebegeleiding realiseren	33
1.11.	Ondersteuning van lerenden versterken.....	34
1.12.	Het uitrollen van het beleid voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.....	34
1.13.	De financiële drempel tot participatie aan onderwijs aanpakken via school- en studietoelagen	36
1.14.	De (digitale) geletterdheid en mediawijsheid verhogen	36

2.	Strategisch doel 2: Voldoende, deskundig en gemotiveerd onderwijspersoneel garanderen.....	36
2.1.	De lerarenopleiding versterken	36
2.2.	De basiscompetenties en het beroepsprofiel actualiseren	37
2.3.	Een professionele, uitdagende en meer gevarieerde onderwijsloopbaan realiseren	37
2.4.	Een loopbaanlange professionalisering en ondersteuning van leraren realiseren	38
3.	Strategisch doel 3: Onderwijsinstellingen versterken.....	40
3.1.	Het inschrijvingsbeleid vereenvoudigen en vernieuwen	40
3.2.	Een optimalisatie van het onderwijslandschap mogelijk maken	40
3.3.	Naar een meer eenvormig landschap voor internaten evolveren	41
3.4.	De werkingsmiddelen in het leerplichtonderwijs evalueren....	42
3.5.	Het aanbod en de financiering in het hoger onderwijs bijsturen	42
3.6.	Het onderwijsbeleid voeren in de Vlaamse Rand en Brussel ..	43
3.7.	Internationale ontwikkelingen vertalen in Vlaams onderwijsbeleid	44
3.8.	Juridisering, regeldruk en planlast terugdringen.....	45
3.8.1.	Een globaal akkoord om planlast te verminderen	45
3.8.2.	Scholen ondersteunen bij de toenemende juridisering	46
3.8.3.	Regels verminderen, schoolproof maken en verduidelijken.....	46
3.8.4.	Moderne dienstverlening	47
3.9.	In dialoog gaan vergt duidelijke communicatie.....	47
4.	Strategisch doel 4: Werk maken van een Masterplan Scholenbouw .	47
4.1.	Uitbreiden van capaciteit	48
4.2.	Vernieuwen van het patrimonium en een planmatige aanpak bevorderen	48
4.3.	Regels harmoniseren.....	49
4.4.	Multifunctionele gebouwen voor de toekomst.....	50
4.5.	Nieuwe paden bewandelen op het vlak van financiering	50
5.	Strategisch doel 5: Topkwaliteit realiseren	51
5.1.	Instellingen verantwoordelijkheid geven voor kwaliteitszorg .	51
5.2.	De kwaliteit versterken door informatierijke omgevingen te creëren	52
6.	Aandacht voor transversaal beleid	53
	Bijlage: Regelgevingsagenda.....	55
	Bijlage: Koppeling basisallocaties aan SD en OD beleidsnota	56

Lijst met afkortingen

ADSEI:	Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie
ASEM:	Asia-Europe Meeting
DAC:	derde arbeidscircuit
BOF:	Bijzonder Onderzoeksfonds
bso:	beroepssecundair onderwijs
CEDEFOP:	European Centre for the Development of Vocational Training
CLIL:	Content and Language Integrated Learning
CVO:	centrum voor volwassenenonderwijs
DBFM:	Design – Build – Finance – Maintain
EU:	Europese Unie
ESLC:	European Survey on Language Competences
EVC:	erkennen van competenties
GO!:	onderwijs ingericht door de Vlaamse Gemeenschap
hbo5:	hoger beroepsonderwijs 5
ICCS:	International Civic and Citizenship Study
NT2:	Nederlands als tweede taal
OBPWO:	onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek
OESO:	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
EQAVET:	European quality assurance in vocational education and training
LOP:	lokaal overlegplatform verantwoordelijk voor de lokale uitvoering van het Vlaamse onderwijskansenbeleid
MFC:	multifunctioneel centrum
MOOC:	Massive Open Online Courses
OVSG:	Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap
PAV:	project algemene vakken
PIAAC:	Programme for the International Assessment of Adult Competencies
PIRLS:	Progress in International Reading Literacy Study
PISA:	Programme for International Student Assessment
POV:	Provinciaal Onderwijs Vlaanderen
pps:	publiek-private samenwerking
SES:	socio-economische status
SIDin:	studie-informatiedagen
SLO:	specifieke lerarenopleiding
STEM:	Science – Technology – Engineering – Mathematics
TALIS:	Teaching and Learning International Survey
TIMSS:	Trends in International Mathematics and Science Study
UNESCO:	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
VDAB:	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VGC:	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VIAA:	Vlaams Instituut voor Archivering
Vlor:	Vlaamse Onderwijsraad
VN:	Verenigde Naties
VSKO:	Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs

Managementsamenvatting

Onderwijs wil lerenden alle kansen geven om het beste uit zichzelf te halen. Kinderen, jongeren en volwassenen in onze samenleving hebben daarom recht op onderwijs van topkwaliteit. Zo kunnen ze doorstromen naar verdere onderwijs-trajecten of naar de arbeidsmarkt en uitgroeien tot sterke persoonlijkheden.

Kwaliteitsvol onderwijs realiseren we met vele én vaak excellente leraren, docenten, professoren én hun teams¹. Zij staan niet alleen maar zijn gesterkt door hun besturen en directies. Ook krijgen ze vaak deskundige ondersteuning van andere partners. Onderwijs is dan ook vooral teamwerk. Onderwijsbeleid mag dat nooit uit het oog verliezen.

Deze beleidsnota is opgebouwd rond mensen eerder dan rond structuren. Mensen maken onderwijs. Mensen groeien door onderwijs. In mijn beleid wil ik er voor zorgen dat ze dat in de beste omstandigheden kunnen doen.

De beleidsnota start met een korte inleiding (hoofdstuk I). In hoofdstuk II volgt de omgevingsanalyse. Het beleidskader over mijn onderwijsbeleid is uitgeschreven in hoofdstuk III. In hoofdstuk IV zijn de strategische en operationele doelstellingen uitgewerkt.

In de eerste strategische doelstelling staat de lerende centraal. Hierin brengen we alle beleidsmaatregelen samen die ertoe bijdragen dat onderwijs haar kernopdracht kan vervullen: krachtige persoonlijkheden ontwikkelen door alle lerenden een zo optimaal mogelijke schoolloopbaan te laten doorlopen. Het onderwijs moet daarbij maximale kansen geven aan iedereen en lerenden de ruimte geven om hun eigen talenten te ontdekken. We moeten terughoudend zijn in het toekennen van alsmaar nieuwe opdrachten aan het onderwijs. Hierbij bekijk ik ook kritisch de reeds toegekende opdrachten.

In de tweede strategische doelstelling vertrekken we vanuit de vraag met wie het onderwijs haar maatschappelijke opdracht kan realiseren. Wat betekent professionaliteit van onderwijs in de toekomst? In deze strategische doelstelling staat het onderwijzend personeel centraal, zowel de leraar van morgen (via een versterking van de lerarenopleiding) als de leraar van vandaag (via zuurstof en professionalisering).

De derde strategische doelstelling richt zich op de organisatie van het onderwijslandschap en de werking van de onderwijsinstellingen zelf. Ze geeft een antwoord op de vraag hoe onderwijs zich optimaal kan organiseren om haar kernopdrachten waar te maken en welke rol de overheid hierin kan of mag spelen. Lerenden en schoolmakers moeten ook onderdak vinden in innovatieve inspirerende leeromgevingen. Daarom wil ik de strijd aanbinden met alle vormen van planlast en regel drift die de leraar en de directeur beperken in hun ruimte en hun professionaliteit.

De vierde strategische doelstelling handelt over de problematiek van de verouderde schoolinfrastructuur en over hoe ik de groeiende schoolpopulatie een plaats wil bieden, onder andere met de opmaak van een Masterplan Scholenbouw. Vlaanderen moet niet alleen scholen voor de toekomst bouwen. Het moet ook

---

¹ Als we in de beleidsnota verder spreken over leraren verwijzen we naar onderwijzend personeel op alle onderwijsniveaus.

scholen renoveren en uitrusten. Dat vraagt middelen maar ook een vereenvoudiging van de regels en het maximaal aanwenden van de bestaande schoolinfrastructuur. Het multifunctioneel karakter van de (ver)nieuw(d)e scholen vormt een belangrijk aandachtspunt.

De vijfde strategische doelstelling bekijkt welke partnerschappen onderwijsinstellingen ondersteunen en begeleiden om hun maatschappelijke opdracht kwaliteitsvol in te vullen. Alle onderwijsinstellingen zijn zelf verantwoordelijk om onderwijs van een goede kwaliteit aan te bieden. De overheid moet hen daar zo veel als mogelijk in stimuleren door instrumenten ter beschikking te stellen om de interne kwaliteitszorg te verzekeren.

Tot slot is er nog aandacht voor de transversale beleidsaspecten.

Onderwijsbeleid start vanuit vertrouwen en gedeelde verantwoordelijkheid. Ik wil vertrouwen geven aan zij die school maken, op alle niveaus, en aan zij die schoolmakers ondersteunen. Onderwijsbeleid met kans op slagen is een beleid dat samen met alle onderwijspartners tot stand komt. Zij kunnen een bron van inspiratie zijn, maar zijn vooral ook co-creators van een gedragen onderwijsbeleid.

I. INLEIDING

Bestaat er iets mooiers dan jongeren vormen tot wendbare en weerbare volwassenen? Ons laboratorium van talent maximaal ontplooiën? Jongeren wapenen voor een wereld die we nog niet kennen. Kansen geven, kansen nemen, kansen krijgen en kansen grijpen.

Onderwijs is een fantastische kweekvijver. Een brede vorming is een stevig fundament waarop mensen hun hele leven verder bouwen, als mens, maar ook professioneel. Het vormt mensen tot een unieke persoonlijkheid. Juiste, positieve keuzes horen daarbij. We reiken zeer graag de hand.

Onderwijs op topniveau in Vlaanderen is de ambitie. Goed is niet goed genoeg. We willen krachtadig en met visie ons onderwijs voor de toekomst klaarstomen. Zo blijven we de lat hoog leggen voor iedereen. Maar enige realiteitszin aan de dag leggen kan geen kwaad. De samenleving is complex en evolueert razendsnel. Allerlei uitdagingen stellen zich en iedereen kijkt naar onderwijs voor oplossingen. Leraren en directies worden geconfronteerd met maatschappelijke en sociale problemen die hun opdracht overstijgen. We moeten zorgzaam omspringen met hun draagkracht en niet voor elk probleem naar het onderwijs kijken.

Het onderwijs komt toe aan leraren en directies. Zij hoeven geen strakke handleiding. Zij tekenen met passie en veel gevoel voor verantwoordelijkheid hun onderwijsproject uit. Daarom verdienen ze ons vertrouwen. *'Gras groeit niet door eraan te trekken'*. Een regelluw onderwijsklimaat geeft scholen zelf de verantwoordelijkheid voor het eigen project. We willen de komende jaren voor frisse lucht zorgen in de lerarenkamer. Voor meer ademruimte in de klas. Leraren krijgen de tijd om met hun leerlingen bezig te zijn, elk op zijn eigen manier. Leerplannen zijn een wegwijzer, geen strak keurslijf. Duidelijke eindtermen zorgen ervoor dat iedereen weet wat er concreet verwacht wordt. Onze scholen hebben geen overheid nodig die met de vinger wijst, maar één die een open hand reikt.

Leraren kiezen voor een loopbaan in het onderwijs uit passie. Ze geloven in het positieve verhaal van onderwijs. Hun persoonlijkheid is van levensbelang om iedere leerling de tijd en de kansen te geven om zijn talenten te ontplooiën. Ik wil de beste leraren voor de klas en ze er ook houden. Daarom moet hen een aantrekkelijke en duurzame loopbaan aangeboden worden. Onderwijs is en blijft mensenwerk. Ik wil zeer graag dat vuur brandende houden.

De komende vijf jaar staan we voor grote uitdagingen om ons onderwijs in Vlaanderen toekomstbestendig te maken. Samen werken aan die scholen van morgen zorgt voor draagvlak, engagement en enthousiasme. Overleg en dialoog leiden naar een sterk beleid.

II. OMGEVINGSANALYSE

1. Demografische ontwikkelingen

1.1. *Stijgende leerlingenaantallen verhogen de capaciteitsdruk*

België telt vandaag 11,1 miljoen inwoners² waarvan er 6,38 miljoen in het Vlaams Gewest en 1,16 miljoen in het tweetalig gebied Brussel Hoofdstad wonen. De bevolkingsvooruitzichten³ wijzen op een verdere gestage groei van de bevolking: tegen 2020 verwacht men 6,65 miljoen inwoners in het Vlaams Gewest en 1,26 miljoen in het tweetalig gebied Brussel Hoofdstad.

Volgens prognoses⁴ zal de schoolbevolking tegen het schooljaar 2020-2021 zowel in het kleuter-, lager als secundair (buitengewoon)onderwijs toenemen. In het kleuter- en lager onderwijs betreft het een gestage groei over de volledige periode heen. In het secundair wordt een daling verwacht tot en met het schooljaar 2017-2018. Nadien gaan ook daar de leerlingenaantallen opnieuw stijgen. Deze verwachte groei van het aantal leerlingen heeft ongetwijfeld gevolgen voor de capaciteit in sommige scholen en regio's.

Op basis van de bevolkingsprognoses verwacht men dat de groep van 18-24-jarigen in het Vlaamse Gewest, de typische leeftijd voor deelname aan het hoger onderwijs, in absolute aantallen licht zal afnemen tegen 2020. In het tweetalig gebied Brussel hoofdstad is er wel een lichte stijging in deze leeftijdscategorie. Op basis van deze voorspellingen mag niet geconcludeerd worden dat de studentenaantallen in de Vlaamse hogescholen en universiteiten zullen afnemen. Zo kan de participatiegraad aan hoger onderwijs nog toenemen onder de 18-24-jarigen en kunnen meer 25+ers instromen in het hoger onderwijs, weliswaar na een goede oriëntatie.

Er moet ook rekening gehouden worden met een toenemende internationale mobiliteit van studenten. Vlaamse instellingen zullen misschien meer buitenlandse studenten ontvangen of Vlaamse studenten gaan misschien minder een beroep zullen doen op een Vlaamse instelling. In het academiejaar 2011-2012 waren een kleine 10.000 inschrijvingen voor een diplomacontract (5% van het totaal⁵) genomen door studenten die het diploma dat toegang verleent tot de opleiding hoger onderwijs niet in België behaalde. In 2012-2013 zijn er bijna 12.000 dergelijke inschrijvingen (6,3% van het totaal).

1.2. *De bevolkingssamenstelling in de steden verandert*

De bevolkingssamenstelling in de grotere steden wordt steeds meer divers. Het aandeel jongeren ligt er ook hoger dan het Vlaams gemiddelde. Dit heeft belangrijke gevolgen voor het onderwijs. Het aandeel 0-19-jarigen⁶ bedraagt 22%

² Bevolking op 1/1/2013. Bron: ADSEI.

³ Prognoses door het Federaal Planbureau en ADSEI.

⁴ Zoals uitgevoerd door de Stafdiensten Onderwijs & Vorming.

⁵ Cijfers op basis van Databank Hoger Onderwijs (AHOVOS). Er wordt in de berekeningen geen rekening gehouden met inschrijvingen waarvoor geen land bekend is voor het diploma van toelating. Dit is een aanzienlijk aantal (27% in 2012-2013 én stijgend). De steeds groter wordende groep waarvoor het land van het diploma van toelating niet bekend is vormt een mogelijke vertekening. Maar de absolute aantallen duiden uiteraard wel een duidelijke trend aan.

⁶ Bron: ADSEI. Leeftijdsofbouw van de bevolking per gewest en per gemeente. Toestand op 1 januari 2013.

in het Vlaams Gewest en 24,7% in het tweetalig gebied Brussel Hoofdstad. Binnen het Vlaams Gewest zijn er steden en regio's met een hoger aandeel 0-19-jarigen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor Antwerpen, Mechelen en Genk met een aandeel van de 0-19-jarigen tussen 23 en 24%.

In 2010 was ongeveer een kwart van de recente immigranten afkomstig uit West-Europa en zo'n 30% uit Oost-Europa.⁷ Vooral de groep Oost-Europeanen (onder andere uit Polen) is de laatste jaren sterk toegenomen. Iets meer dan de helft van die immigranten kiest ervoor zich te vestigen in één van de centrumsteden. Dit betekent dat de vraag naar onderwijs en opleiding van deze groepen zich daar concentreert.

Deze immigratie en de nieuwe Vlamingen uit vorige generaties allochtonen, zorgen ervoor dat het volgende decennium de verhouding autochtoon/allochtoon geleidelijk aan zal omkeren. Onze grote steden evolueren naar 'majority-minority cities', waarbij de meerderheid van de bewoners uit een waaier van minderheden zal bestaan. Deze groeiende diversiteit stelt belangrijke uitdagingen aan alle onderwijsvormen, zowel aan de leraren als aan de toeleiders. De maatschappelijke uitdaging is om de scholingsgraad voldoende hoog te maken én te houden.

Het aandeel leerlingen van wie de gezinstaal niet het Nederlands is, is aanzienlijk. In Brussel bijvoorbeeld, blijkt uit cijfers van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (februari 2014) dat slechts 9% van de kleuters en lagereschoolkinderen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel uit homogeen Nederlandstalige gezinnen komt, terwijl het aandeel kleuters en lagereschoolkinderen dat uit homogeen anderstalige gezinnen komt rond de 30% schommelt.

Afhankelijk van hun herkomst zullen deze immigranten eigen onderwijsnoden genereren. Het kan gaan om een aanbod Nederlands tweede taal (NT2) of een passend (taal)aanbod in het kleuter- en leerplichtonderwijs. De toename van deze doelgroep vergt een voldoende capaciteit voor deze opleidingen. Daarnaast stelt men vast dat immigranten een relatief lage instroom en moeilijke doorstroom in het hoger onderwijs kennen.

2. Economische en politieke ontwikkelingen

2.1. Investeren in onderwijs blijft belangrijk

De economische crisis dwingt veel landen ertoe om de overheidsuitgaven heel strikt te bewaken. Vlaanderen is erin geslaagd om de voorbije jaren het onderwijsbudget te doen stijgen. Dat is belangrijk voor de toekomst want de economische en sociale opbrengsten van het onderwijs zijn aanzienlijk⁸. Een hogere scholingsgraad levert op termijn besparingen op, zowel op economisch vlak als in de gezondheidszorg en de sociale zekerheid. Het biedt bovendien meer sociale cohesie, bevordert burgerschap en voorkomt criminaliteit. Die meerwaarde leidde de Europese Commissie en de OESO ertoe te onderstrepen dat investeren

---

⁷ Bron: Webartikel Studiedienst Vlaamse Regering.

⁸ Onderwijseconomen Hanushek & Woessmann berekenden dat het behalen van de Europese ET2020 doelstelling (nl. dat tegen 2020 minder dan 15% slecht presteert op de PISA-basisvaardigheden) een totale economische winst voor de Europese unie zou opleveren van 21 biljoen euro.

in onderwijs een belangrijke bijdrage kan leveren om de huidige economische en financiële crisis te overwinnen.⁹

De uitdaging voor het onderwijsbeleid bestaat er dan ook uit om slim, strategisch en doelgericht de beschikbare middelen te investeren bij voorrang daar waar onderwijs gebeurt: in de klas en op school.

2.2. De problematiek van knelpuntberoepen

In 2012 kreeg de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) 21,7% van de vacatures moeilijk ingevuld. Bij de vacatures voor ingenieurs en technici raakt 50% moeilijk ingevuld. Vooral het aanbod van ingenieurs en technici ligt veel lager dan de vraag. Bij de knelpuntberoep en waar de oorzaak voornamelijk bij de arbeidsmarkt-omstandigheden ligt, treffen we een beperkt aantal technische beroepen aan, maar daarnaast vooral laagbetaalde jobs met relatief weinig kwalificatievereisten in de dienstensector, zorgsector en transportsector.¹⁰ De vergrijzing geeft aanleiding tot een stijgende vraag naar verzorgend en verplegend personeel en maakt het probleem van knelpuntberoepen in de zorgsector actueel.

2.3. Toenemende polarisering van de banenstructuur en verdringing van kortgeschoolden op de arbeidsmarkt

Het European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop) verwacht voor de volgende jaren een toenemende polarisatie van de banenstructuur in de meeste Europese landen. Tussen 2010 en 2020 wordt een groei verwacht bij zowel de kennisintensieve beroepen met hoge formele kwalificatievereisten (+2,4%), als bij de zogenaamde elementaire beroepen. Veel middengeschoolde jobs in de secundaire sector verdwijnen en worden vervangen door technologie.¹¹

Terwijl de vraagzijde van de arbeidsmarkt polariseert, kenmerkt de aanbodzijde van de arbeidsmarkt zich door een gestage stijging van het opleidingsniveau. Het aanbod van mensen met hoge kwalificaties zal tegen 2020 sterker zijn toegenomen dan de vraag, waardoor sprake is van overscholing en een verdringing van lager gekwalificeerden van de arbeidsmarkt.

2.4. Loopbaanlange inzetbaarheid vereist brede competenties voor iedereen

De werkzaamheidsgraad ligt in Vlaanderen globaal hoger dan het gemiddelde van de Europese Unie (EU27). Daartegenover staat dat de leeftijd waarop men uittreedt nog altijd laag is in het Vlaams gewest. In de leeftijdsgroep 55-64 bedraagt de werkzaamheidsgraad in het Vlaams gewest 42,9 %, tegenover 50,3 % in de EU27.¹²

---

⁹ Volgens Nobelprijswinnaar economie James Heckman is het rendement van de onderwijsinvestering groter naarmate de leeftijd van de lerende jonger is. Hij wijst ook op het grote maatschappelijke belang van vaardigheidsontwikkeling. (www.heckmanequation.org).

¹⁰ <https://www.vdab.be/trends/vacatureanalyse.shtml>.

¹¹ Goos, M., A. Salomons en M. Vandeweyer (2013) Job Polarization During the Great Recession and Beyond. Policy papers by Euroforum KULeuven.

¹² Enquête naar de arbeidskrachten (EAK), jaargemiddelde 2013.

Het aanleren van concrete werktaken is niet langer voldoende om de basis te leggen van een loopbaan van veertig jaar of langer. Brede en transfereerbare competenties zijn van vitaal belang, om weerbaar te blijven in tijden van technologisch innovatie en om langer aan de slag te kunnen blijven.

2.5. Lerarenberoep in een veranderende samenleving

Volgens prognoses zal de problematiek van het lerarentekort toenemen. In het basisonderwijs moeten in de periode 2012-22 27.036 vacatures worden ingevuld. In het secundair onderwijs moeten in deze periode 32.600 vacatures worden ingevuld. Tegenover een geprojecteerd aanbod van nieuwe afgestudeerden ontstaat hierdoor een geraamd tekort van bijna 9.000 personeelsleden in het basisonderwijs. In het secundair onderwijs is er een geraamd tekort van ongeveer 8.000 leraren.¹³ Daarom is het belangrijk om een sterke instroom (zowel kwantitatief als kwalitatief) in het beroep te hebben en die ook te behouden.¹⁴ De mogelijke impact van de federale beslissing tot het verhogen van de pensioenleeftijd zullen we later nog in kaart brengen.

Ook stellen we vast dat veel jonge leraren vroegtijdig het onderwijs verlaten: 12% in het kleuteronderwijs, 14% in het lager onderwijs en 22% in het secundair onderwijs.¹⁵

2.6. Groeiend belang van de internationale beleidscontext

Als gevolg van de toenemende globalisering krijgt ook het onderwijsbeleid steeds meer een internationaal karakter. Internationale instellingen zoals de EU, de OESO, de Raad van Europa, de United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO) en de Verenigde Naties (VN) stemmen hun beleidsprioriteiten meer en meer op elkaar af. Daardoor is hun invloed (vooral van de EU) op het nationaal beleid en in het bijzonder ook op het onderwijsbeleid zichtbaar toegenomen, onder meer via internationale benchmarks, vergelijkend onderzoek (ICCS, PISA, PIAAC, TIMSS, PIRLS, TALES, ESLC), OESO-studies...

3. Cultureel-maatschappelijke ontwikkelingen

3.1. Onderwijs slaagt er onvoldoende in sociale mobiliteit te realiseren

Meerdere onderzoeken (PISA en TIMSS)¹⁶ tonen aan dat in Vlaanderen de socio-economische status een impact heeft op schoolse prestaties. In tegenstelling tot andere regio's slaagt Vlaanderen er niet in de kloof te verkleinen. Het Vlaams onderwijssysteem wordt in vergelijking met andere Europese landen gekenmerkt door grote verschillen in PISA-scores tussen secundaire scholen onderling¹⁷. Die verschillen hangen onder meer samen met verschillen in onderwijsaanbod en socio-economische samenstelling van de leerlingenpopulatie. Onderzoek toont

¹³ Poelmans, P. (2014). De vraag naar leerkrachten nu en in 2020. Kwantitatieve verkenning van de toekomstige personeelsbehoeften in het basisonderwijs en secundair onderwijs, in: Vlor (Ed.) Hoogste tijd voor capaciteit! Brussel: Vlaamse Onderwijsraad.

¹⁴ Zie hiervoor Ballet, K. (2007). Worstelen met werkdruk. De ervaring van intensificatie bij leerkrachten basisonderwijs. Studia Paedagogica. Leuven: Leuven Universitaire Pers. Zie ook: Kenis, P. et al. (2013). Kom op tegen planlast! Antwerpen: Antwerp Management School. Zie ook: Rots, I. (2008). Teacher education and the choice for the teaching profession. Gent: Ugent.

¹⁵ Ministerie van Onderwijs en Vorming.

¹⁶ TIMSS 2003 & TIMSS 2011. & De Meyer, I. & Warlop, N. (2010). *Leesvaardigheid van 15-jarigen in Vlaanderen. De eerste resultaten van PISA 2009*. Brussel: Departement Onderwijs en Vorming.

¹⁷ PISA in focus nr 27. Does it matter which school a student attends? www.oecd.org/pisa/infocus

verder aan dat niet enkel de socio-economische achtergrond van leerlingen zelf maar ook die van hun medeleerlingen op school een invloed kunnen hebben op de prestaties. Ook de leerkracht en de schoolleiding hebben een sterke invloed op de schoolse resultaten. Bovendien is taal een zeer sterk verklarende factor. Zo weten we dat kinderen die als thuistaal niet het Nederlands hebben, meer kans hebben om zonder diploma het secundair onderwijs te verlaten.

Niet alleen met betrekking tot prestaties en vaardigheden stellen we een kloof vast, maar ook met betrekking tot andere schoolloopbaanindicatoren (bijvoorbeeld de kans op vroegtijdig schoolverlaten).

Een belangrijk aspect in de realisatie van sociale mobiliteit is de mate waarin kinderen vanaf heel jonge leeftijd deelnemen aan het kleuteronderwijs, wat hun latere kansen op succes in het leerplichtonderwijs sterk doet toenemen. Vlaanderen scoort goed op dit vlak. In het schooljaar 2012-2013 was 98,5% van de 3-jarigen ingeschreven in het kleuteronderwijs en haalden 95,7% van hen de 150 halve dagen aanwezigheid.

Volgens de doelstelling van het Pact2020 ten slotte dienen kinderen van niet-hooggeschoolde ouders een participatiegraad van ruim 60% in het hoger onderwijs te bereiken. Bij de nulmeting in 2009 bedroeg de participatiegraad 58 procent, maar sindsdien kenden we een lichte daling tot 55% in 2011.

3.2. Responsabiliseringscultuur zorgt voor veranderende positie van onderwijs in de samenleving

Vroeger genoten het onderwijs, de school en de leraren een bijna onvoorwaardelijk vertrouwen van de gemeenschap en van de ouders. Onderwijs heeft vandaag echter niet langer een dergelijke gezagspositie¹⁸. Maar toch geniet het onderwijs nog relatief veel vertrouwen in tegenstelling tot andere publieke instellingen zoals gerecht en administraties.¹⁹ Ouders en leerlingen staan echter steeds meer op hun rechten. De algemene tendens tot verantwoording en de daarmee samenhangende toename van het belang van het recht in de samenleving duidt men aan met de term 'juridisering'²⁰. Ook in het onderwijs heeft het recht aan belangrijkheid gewonnen. Voorbeelden van juridisering in het onderwijs zijn het toenemend belang van leerlingenrechten, de geschillenregeling, de toegang tot het onderwijs, het schoolreglement, de tucht- en ordemaatregelen, de studievoortgangsbeslissingen, de disciplinehandhaving en de motivering van beslissingen. De groeiende spanning tussen onderwijs en recht ervaart men het sterkst in het beroep tegen examen- en evaluatiebeslissingen. Het zijn de directies, schoolleiders en leraren die met deze juridisering het sterkst geconfronteerd worden.

Hoewel de cijfers niet op alle domeinen een eenduidige stijgende trend weergeven, blijkt uit de probleemverkenning van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) dat het onderwijsveld een toenemende juridisering herkent.

---

¹⁸ Van Crombrugge, H. (2010). De eigenheid van de pedagogische relatie. In VLOR (eds.), *Meester over meester: Een probleemverkenning over juridisering en onderwijs* (p. 31-41). Leuven: Acco.

¹⁹ VRIND 2013, Vlaamse Regionale Indicatoren, met cijfers over vertrouwen: 1996-2012.

²⁰ VLOR (2010). *Meester over meester? Een probleemverkenning over juridisering en onderwijs*. Leuven: Acco.

3.3. *Het omgaan met jongeren met een beperking en de stijgende vraag naar zorg en ondersteuning in het onderwijs*

De Vlaamse overheid heeft zich ertoe verbonden, met de ratificering in 2009 van het VN-Verdrag van 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap, om stappen te zetten in de richting van inclusie op verschillende maatschappelijke domeinen. Dit betekent dat scholen, op een zorgzame manier hierin ondersteund, stap voor stap moeten leren omgaan met leerlingen met beperkingen of tekorten op een inclusieve manier. Hiervoor werd het M-decreet goedgekeurd, dat maatregelen voorziet voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoefte.

Internationaal vergelijkend onderzoek (PISA) toont aan dat er in ons onderwijssysteem een relatief groot aantal zittenblijvers zijn in vergelijking met de meeste andere landen. Bovendien staan we ook aan de top wat betreft het aandeel zorgleerlingen die in een afzonderlijk traject (buitengewoon onderwijs) onderwezen worden²¹. Het gaat daarbij vooral om anderstalige en kansarme leerlingen. Gedurende de afgelopen tien jaar doet zich een stijging voor van het aantal leerlingen dat in het buitengewoon onderwijs terecht komt. Zittenblijven, heroriëntering (B-attest, watervalstelsel) en doorverwijzingen naar het buitengewoon onderwijs zijn karakteristieken van het Vlaams onderwijssysteem om met leerlingen met tekorten om te gaan.

4. Duurzame ontwikkeling

4.1. *Milieubewustzijn en aandacht voor duurzame ontwikkeling bij jongeren en scholen*

Resultaten van ICCS 2009 tonen aan dat Vlaamse jongeren zich effectief engageren in milieuorganisaties en dat Vlaamse leraren aan de wereldtop staan met hun bekommernis om 'respect en zorg voor het milieu'. PISA²²-resultaten geven eveneens weer dat 15-jarigen in de OESO-landen in het algemeen notie hebben van milieuproblematiek en weten dat milieubedreigingen een belangrijk thema vormen.

4.2. *Duurzaamheid en mobiliteit groeien verder uit elkaar*

De ruimtelijke spreiding van functies zoals wonen, werken, recreatie en onderwijs leidt tot een toenemende vraag naar mobiliteit, die nog al te vaak door de auto wordt ingevuld om redenen van gebruiksvriendelijkheid en comfort. Door het toenemende belang van duurzame mobiliteit, is het doordacht omgaan met de diverse vervoersmogelijkheden voor verschillende verplaatsingsdoelen noodzakelijk, ook binnen de context van onderwijs. Immers, ook hier is er een groeiende mobiliteit waar te nemen, zowel in leerplicht- als hoger onderwijs, als in het gewoon en buitengewoon onderwijs. Het streven naar een duurzaam en verkeersveilig verplaatsingsgedrag verdient ook een belangrijke plaats in een onderwijscontext.

---

²¹ Juchtmans, G., A. Vandenbroucke, M. Goos & B. De Fraine (2011). Zittenblijven in vraag gesteld. Een verkennende studie naar nieuwe praktijken vanuit internationaal perspectief.

²² PISA In Focus 2012/10 – [http://www.oecd.org/pisa/pisainfocus/pisa%20in%20focus%20n21%20\(eng\)--v04.pdf](http://www.oecd.org/pisa/pisainfocus/pisa%20in%20focus%20n21%20(eng)--v04.pdf).

5. Technologische, wetenschappelijke en innovatieve ontwikkelingen

5.1. *Het versterken van de brug tussen onderwijs en arbeidsmarkt door het stimuleren van wiskunde, wetenschappen en techniek in het onderwijs*

Met de Lissabonstrategie (2000) stelde de EU dat een grotere aandacht voor technologische ontwikkeling en innovatie binnen hoger onderwijs nagestreefd moet worden. In 2010 werd vastgesteld dat Vlaanderen de vooropgestelde 15% groei niet enkel had gehaald, maar tevens had overtroffen. Echter, het aandeel diploma's in wiskunde, wetenschappen en technologie ten opzichte van geheel van diploma's in het hoger onderwijs is in dezelfde jaren gedaald van 20,5% tot 19%²³. Een tweede focus van de Lissabondoelstelling over wiskunde, wetenschappen en techniek was het verhogen van de participatie van meisjes. Deze doelstelling werd niet gehaald.

Willen we een competitieve en dynamische kenniseconomie tot stand brengen en behouden, is er nood aan werknemers met kennis van wetenschappelijke en technische richtingen zowel vanuit het secundair, het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs. In Vlaanderen, over verschillende studieniveaus en onderwijspartners heen, zijn er met het STEM-actieplan (Science – Technology – Engineering – Mathematics) verscheidene acties opgestart. Opleidingen gelinkt aan wiskunde, wetenschappen en techniek worden beter afgestemd op de kenniseconomie en het menselijk kapitaal in de wiskunde-, wetenschappen- en techniek-richtingen wordt verhoogd. Deze acties zijn tevens te linken aan brede maatschappelijke doelstellingen, onder meer over het terugdringen van de ongekwalificeerde uitstroom en het toenemend competentiebeleid zowel binnen onderwijs als binnen bedrijven.

5.2. *Het versterken van innovatieve leeromgevingen*

De Europese Commissie ziet in zijn strategie 'Rethinking Education' (2012)²⁴ de inzet van ICT en Open Educational Resources (OER) als mogelijke oplossingen om te komen tot meer open en flexibel leren. Ook de OESO²⁵ ziet een aantal belangrijke trends op het vlak van ICT die een impact kunnen hebben op het onderwijs zoals de toename van ICT-gebruik in scholen en op het werk, de exponentiële toename van internetgebruik en sociale media, de snelle groei van mobiele toestellen met internettoegang, de groeiende culturele diversiteit van het internet en de risico's van de digitale samenleving: cyberpesten, internetfraude, schending van de privacy.

In Vlaanderen hebben een aantal scholen de stap naar 1-to-1 computing gezet, waarbij elke leerling beschikt over een eigen ICT-toestel. Het kan daarbij zowel gaan om een tablet, een (mini-)laptop of een smartphone. Andere scholen werken met mobiele tablet- of laptopklassen om gedurende bepaalde lesmomenten elke leerling van een eigen computer of internettoegang te voorzien.

Bij nieuwe technologie horen tevens nieuwe risico's. Daardoor is e-safety noodzakelijkerwijs een generiek onderdeel van elk project dat ICT als component heeft. De trend naar meer mobiele applicaties stelt nieuwe eisen aan de beveiliging.

²³ Cijfers bijlage STEM-actieplan.

²⁴ http://ec.europa.eu/education/news/rethinking/com669_nl.pdf.

²⁵ OESO, *Trends shaping education 2013* http://www.oecd-ilibrary.org/education/trends-shaping-education-2013_trends_edu-2013-en

Dit geldt ook voor het persoonlijk gebruik van mobiele technologie door leerlingen (bijvoorbeeld het fenomeen van cyberpesten).

5.3. Via onderwijs investeren in digitale en mediageletterdheid

In de Europese aanbeveling over de sleutelcompetenties voor levenslang leren (2006)²⁶, is 'digitale competentie' opgenomen en gedefinieerd als 'de vertrouwdheid met en het kritische gebruik van technologieën van de informatiemaatschappij voor het werk, in de vrije tijd en voor communicatie'. De Europese Commissie²⁷ schat dat voor 90% van de jobs in 2015 minimale ICT-competenties nodig zijn. Naast een vraag naar (toekomstige) werknemers met de nodige ICT-vaardigheden, is er ook een grote vraag naar ICT-specialisten. Het niet bezitten of niet adequaat kunnen gebruiken van ICT is niet enkel nefast voor de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt, maar remt ook voor de mogelijkheden om volwaardig te participeren op andere maatschappelijke domeinen. Inzake ICT-competenties is er voldoende aandacht voor digitale geletterdheid nodig.

5.4. Onderzoek en innovatie voor het onderwijs

In Vlaanderen zetten we sterk in op de kenniseconomie. Vlaanderen bezit immers geen uitgebreide natuurlijke rijkdommen. Daardoor is de Vlaamse economie voor het merendeel aangewezen op de competenties van mensen. Onderwijs en vorming zijn katalysatoren voor een innovatieve en economisch sterke maatschappij. Onderzoek en innovatie zijn essentieel voor slimme en duurzame groei.

---

²⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006H0962:NL:HTML>

²⁷ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/KKAH12001ENN-chap5-PDFWEB-5.pdf>
(p.96)

III. BELEIDSKADER: VOL VERTROUWEN EN IN DIALOOG BOUWEN AAN ONDERWIJS

Het beleid bouwt verder op een krachtige missie. De visie geeft aan hoe de missie deze legislatuur wordt gerealiseerd. De missie en visie hangen op aan vijf 'beleidswaarden'. De strategische doelen vormen de pijlers die het beleid schragen om de missie en visie waar te maken.

1. Missie van mijn onderwijsbeleid

Het samen realiseren van een onderwijsomgeving waarbij het onderwijs elke lerende uitdaagt om zijn of haar eigen talenten te ontdekken én te vormen zodat ieder groeit tot een individu met een sterke persoonlijkheid.

In mijn beleid grijp ik elke mogelijkheid aan om het onderwijs steeds dichterbij deze missie te brengen. Onderwijs is mensenwerk én maatwerk. Onderwijs gaat over kansen geven en kansen nemen. Voorop staat het ontwikkelen van de talenten van alle kinderen en jongeren. Onderwijs gaat aan de slag met kwaliteiten van de lerenden, sluit daarop aan om elke lerende uit te dagen om zijn of haar eigen grenzen te verleggen. Onderwijs is een boeiende dynamiek die we enkel samen, met alle betrokkenen, kunnen waarmaken. De vrijheid van onderwijs vormt hierbij een hoeksteen.

Ons onderwijs stelt het welbevinden van de lerende centraal. De snel evoluerende samenleving daagt het onderwijs uit. De positie van het kind in onze samenleving wijzigt. Sociale media en andere technologische ontwikkelingen beïnvloeden de manier van leren. Lerenden hebben andere loopbaanverwachtingen. Men moet leren omgaan met flexibiliteit en veranderende werkomstandigheden. Dit voortdurend wijzigend perspectief moet mee sturend zijn in ons onderwijs.

Onderwijs heeft als kernopdracht sterke persoonlijkheden te vormen. Het maakt hen weerbaar zodat ze ten volle aan de samenleving kunnen participeren en zich maximaal kunnen ontwikkelen. Onderwijs speelt een cruciale rol in het leven van iedereen en beperkt zich al lang niet meer tot de initiële schoolloopbaan, maar omhelst een leven lang leren. Het bereidt lerenden voor op doorstroom naar verdere onderwijstrajecten of op het instappen in de arbeidsmarkt.

Leerlingen uitdagen om hun talenten te ontwikkelen moet samengaan met een schoolklimaat dat hen hiertoe stimuleert, maar tegelijk een warme en veilige leefomgeving creëert. Ik wil investeren in het welbevinden van leerlingen en schoolteams.

In onze snel evoluerende samenleving is het essentieel dat onderwijs competenties rond algemene vorming sterk ontwikkelt. Het bereidt lerenden voor op de uitdagingen van de toekomst. Daarnaast is een onderwijsaanbod nodig dat leidt tot beroepskwalificaties van alle niveaus, waarbij ook jongeren die het moeilijk hebben in het onderwijs toch met een gepaste kwalificatie de arbeidsmarkt op kunnen.

We leven in een complexe en snel evoluerende samenleving. Dit brengt veel uitdagingen, maar ook problemen met zich mee. Iedereen kijkt naar het onderwijs voor oplossingen. De opdrachten nemen vooral toe, nooit af. Maar we kunnen niet alle problemen die zich in de samenleving voordoen afschuiven op onderwijs. We dragen zorg voor de draagkracht van leraren en scholen.

2. Visie van mijn onderwijsbeleid

De kern van onderwijs vatten we op als een teamgebeuren waarbij gepassioneerde leraren centraal staan.

Directies en besturen creëren gunstige (rand)voorwaarden om de magie van het leren te ondersteunen en richting te geven.

De overheid zorgt voor een regelluw onderwijsklimaat, stimuleert kennisdeling en begunstigt het onderwijzen naar loopbaan en maatschappelijke uitstraling.

Co-creatie, het samen vorm geven, is het voortdurend leidmotief van mijn beleidswerk: vol vertrouwen en in dialoog bouwen aan ons onderwijs.

Bij het realiseren van deze missie en visie staan volgende **beleidswaarden** centraal:

- Vertrouwen en ruimte geven
- Co-creëren
- Verantwoordelijkheid nemen
- Ondersteunen en stimuleren
- Grenzen verleggen

2.1. *Vertrouwen en ruimte geven*

Elke dag worden meer dan een miljoen leerlingen, studenten, cursisten toevertrouwd aan teams van leraren en docenten, van directies en bestuurders van scholen, van begeleiders en ondersteuners. Elke dag geven zij het beste van zichzelf: met veel engagement, professionaliteit en beroepsernst.

Jaarlijks verlaten tienduizenden leerlingen, studenten en cursisten de schoolbanken met een kwalificatie op zak, met competenties die door de arbeidsmarkt in binnen- en buitenland hoog worden aangeschreven. De samenleving waardeert het engagement, de inzet en het professionalisme van ieder die hieraan bijdraagt. Onderwijs is "mensenwerk".

Het beleid, op elk niveau, moet vertrouwen in al deze mensen vooropstellen en belichamen en hun ook kansen geven. Het moet hun meer (adem)ruimte geven zodat zij de kerntaken waarvoor zij zich verantwoordelijk voelen, ten volle kunnen opnemen.

De overheid focust op de te realiseren doelen en treedt niet regulerend op rond processen en gehanteerde methodes. Ze pakt de bestaande overregulering aan. De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van ons onderwijs ligt bij de school en de leraren. Het Vlaams Regeerakkoord is hierover zeer duidelijk: de overheid legt het 'wat' op maar niet het 'hoe'. Sturen op doelen betekent dat de overheid die doelen goed afbakt en duidelijk formuleert.

Het helder afbakenen van doelen kan door het huidige pakket aan eindtermen te reduceren en te concretiseren en ambitieus te formuleren.

Ruimte kunnen we geven door alle mogelijke vormen van planlast, irriterende regeldruk en juridisering die leraren beperken in hun opdracht, in te perken.

Directies geven we vertrouwen om de scholen te laten uitgroeien tot professionele organisaties. Zij ontwikkelen samen met de verschillende onderwijspartners de

visie op de rollen en verantwoordelijkheden van leiderschap en schoolorganisatie. Ik engageer me om dit debat te stimuleren en dit proces te ondersteunen.

2.2. Co-creëren

Onderwijs(beleid) is teamwerk. Werken aan onderwijs, op alle niveaus, vaart wel bij samenwerken.

Onderwijsbeleid werpt alleen maar vruchten af wanneer alle betrokken partners er voluit hun schouders mee onder zetten. Dialoog en overleg zijn basisvoorwaarden. Zo komen we tot een breed gedragen consensus over de richting die we willen uitgaan. Bij het uitwerken van nieuw onderwijsbeleid zullen partners volwaardig betrokken worden in het besluitvormingsproces. Op die manier wil ik rond belangrijke beleidsthema's streven naar globale akkoorden waarbij elke betrokkene zich vanuit zijn expertise, bevoegdheden en mogelijkheden engageert om er uitvoering aan te geven.

Consultatie en participatie, onder andere door sociaal overleg, dragen bij tot meer transparante en onderbouwde besluitvorming en kwaliteitsvolle regelgeving. De VLOR speelt hierin als strategische adviesraad voor onderwijsbeleid een belangrijke rol. De expertise van alle hierin vertegenwoordigde onderwijspartners biedt inspiratie voor een goede samenwerking en het formuleren van gedragen beleidsopties en oplossingen. Inzicht krijgen in de ideeën en belangen van anderen schept vertrouwen.

2.3. Verantwoordelijkheid nemen

Een overheid die zich concentreert op het 'wat' geeft haar werkveld de verantwoordelijkheid rond het 'hoe'. Zo is én blijft de school zelf de eerste verantwoordelijke voor haar onderwijskwaliteit en interne kwaliteitszorg. Dat plaatst de school in een perspectief van verantwoording. Ik wil directies en schoolteams meer ruimte geven om hun beleidsvoerend vermogen te versterken. De manier waarop de school omgaat met verantwoording en welke zaken het team aanvaardbaar en noodzakelijk acht om te registreren, rekening houdend met de regelgeving, behoort tot het kwaliteitsbeleid van de school. Verantwoordelijkheid en vertrouwen zijn kernbegrippen.

Het laat toe om als directie en schoolteam autonoom een eigen intern kwaliteitszorgsysteem op te bouwen. Dit systeem vormt het startpunt van de externe kwaliteitscontrole door de onderwijsinspectie. Hiermee verlichten we de bestaande regeldruk.

Het ontwikkelen van beleidsindicatoren op macroniveau laat toe het effect van onderwijsbeleid op langere termijn te monitoren. Informatie over gerealiseerde onderwijsuitkomsten op systeemniveau laten scholen toe hun resultaten te vergelijken met andere scholen. Zo kunnen ze nog gericht werken aan de versterking van hun kwaliteit, weliswaar met aandacht voor de verscheidenheid en eigenheid van het eigen pedagogisch project.

2.4. Ondersteunen en stimuleren

Meer verantwoordelijkheid en vertrouwen geven, betekent ook ondersteunen waar nodig. Onderwijsinstellingen moeten hun opdracht realiseren in een steeds

complexere en meer uitdagende context. Krachtiger inzetten op ondersteuning is dan ook noodzakelijk.

Dat is een opdracht voor de onderwijskoepels en het GO!, de pedagogische begeleidingsdiensten en alle andere vertegenwoordigende en middenveldorganisaties die het onderwijs rijk is. Zij moeten de nodige ruimte en kaders krijgen om hun rol voldoende te spelen.

Ook de overheid moet haar verantwoordelijkheid nemen in de ondersteuning, motivering en stimulering, zodat we samen onderwijs van topkwaliteit realiseren. Die rol is complementair en situeert zich op die domeinen en taken die de draagkracht van de ondersteunende onderwijspartners overstijgt. Het uitvoering geven aan het open databeleid van de Vlaamse Regering door de verdere uitbouw van informatierijke omgevingen voor scholen is hiervan een voorbeeld.

Gepassioneerde leraren blijven zichzelf voortdurend ontwikkelen, staan open voor nieuwe inzichten en innovaties. Praktijkgericht onderzoek, onderwijsinnovaties en innovatienetwerken kunnen hen instrumenten bieden om zich voortdurend te professionaliseren. Via kennisdeling kunnen leraren van elkaar leren en zo vooruitgang boeken. Het uitwisselen van innovatieve en goed werkende praktijken evenals het delen van het ruim aanbod van leermiddelen vanuit uiteenlopende organisaties zijn hier voorbeelden van. Open staan voor en zicht krijgen op vele goede praktijken is hierbij belangrijk. Goede communicatie moet ervoor zorgen dat deze praktijken beter bekend en verspreid raken.

Op die manier werken we aan het beeld van de leraar als maatschappelijk gewaardeerde professional.

2.5. Grenzen verleggen

Om te leren, te groeien en te ontwikkelen is een uitdagende leercontext nodig die ervoor zorgt dat ieder zijn grenzen leert kennen én ze leert verleggen.

Het toekomstig beleid wil onderwijs blijvend versterken en tegelijk maximale kansen bieden aan iedereen. Onderwijs op topniveau blijft de ambitie. De meest recente resultaten van internationaal vergelijkend onderzoek tonen aan dat onze leerlingen en volwassenen goed presteren op het vlak van wiskunde, talen en wetenschap. Helaas is dat niet voor iedereen het geval. Er is een grote kloof vaststelbaar tussen de sterke en zwakkere presteerders. Bovendien merken we dat studiekeuzes vaak nog de stereotype patronen van ouderrollen bevestigen. Op die manier worden jongens- en meisjesberoepen in stand gehouden. Dergelijke genderbewuste studieoriëntering dient doorbroken te worden.

Vlaanderen kent, in vergelijking met andere landen, meer schoolse vertraging. Er verlaten relatief veel jongeren zonder kwalificatie het leerplichtonderwijs. In verhouding zitten er ook meer leerplichtige jongeren in het buitengewoon onderwijs. Een efficiënt en effectief gelijke-kansenbeleid moet de prestatiekloof op basis van socio-economische achtergrondkenmerken wegwerken. Het is daarbij van fundamenteel belang dat scholen ondersteuning krijgen voor het ontwikkelen van een holebivriendelijke omgeving. Streven naar gelijke kansen mag evenwel niet betekenen dat we de lat lager leggen, integendeel. Ik wil dat het onderwijs alle leerlingen maximaal uitdaagt. Het moet hen ondersteunen en stimuleren om hun talenten zoveel mogelijk te ontwikkelen. Waar het Vlaams onderwijs het minder goed doet, wil ik gericht inzetten op het verdiepen of verbreden van het

curriculum en op de nodige begeleiding en ondersteuning om zo de prestaties te verbeteren. Ik wil een beleid voeren dat hiervoor de nodige kaders creëert en inspanningen die er op het terrein al gebeuren én die een meerwaarde hebben, ondersteunt.

De rol van de leraren, schoolleiders en ouders is cruciaal. Ten aanzien van de leraren wil ik de lerarenopleiding op punt stellen, inzetten op een loopbaanlange professionalisering en betere ondersteuning en begeleiding. Schoolleiders bouwen een sterke, professionele schoolorganisatie op die de nodige ruimte geeft aan leraren om hun opdracht maximaal waar te maken, maar die ook ondersteuning en richting geeft.

We kunnen niet alle problemen die zich in de samenleving voordoen afschuiven op onderwijs. Het uitgangspunt is dat ouders hun rol ten volle opnemen, dat zij hun kinderen maximaal ondersteunen in hun schoolloopbaan en ze opvolgen wanneer zich problemen stellen. Ik wil maatregelen ondersteunen die de dialoog tussen de leraar en de ouders vergemakkelijkt.

Prioriteiten stellen in de huidige economische context

We gaan deze missie en visie realiseren in een periode van budgettaire schaarste. Tegelijk staan we voor grote uitdagingen. Samen gaan we op zoek naar efficiëntiewinsten vanuit de vraag hoe we meer kunnen doen met minder. Zo creëren we ruimte om toekomstgericht te investeren.

Ik zal duidelijke keuzes maken. Bepaalde initiatieven zullen we (nu) niet langer kunnen nemen, of zullen we moeten uitstellen. Ook bij het maken van deze keuzes pleeg ik voorafgaand voldoende overleg met de onderwijspartners.

Ik zal maatregelen nemen om zowel de personele als de materiele middelen efficiënter en effectiever in te zetten. Hiertoe werken we een kader uit dat aan onderwijsinstellingen ook de beleidsruimte en autonomie geeft om die toegekende middelen doelgericht en zo efficiënt mogelijk in te zetten. In het kader van het terugdringen van planlast en onnodige regeldruk, wil ik een reductie van onder andere papierlast en verantwoordingsplicht realiseren.

In het hoger, volwassenen- en deeltijds kunstonderwijs wordt de deelname aan onderwijs deels gefinancierd vanuit de publieke middelen en deels door de lerende zelf (inschrijvingsgeld). De budgetcontext leidt ertoe om de verhouding tussen de publieke en private bijdrage te herbekijken. Dit zal in het hoger, volwassenen-deeltijds kunstonderwijs leiden tot een verhoging van het inschrijvingsgeld.

Ik zal ook nieuwe, noodzakelijke en soms zelfs dringende investeringen doen in het onderwijs. Zo wil ik in de gemeenten waar zich structurele capaciteitsproblemen voordoen extra investeren in schoolcapaciteit zodat alle kinderen een plaats vinden. Ons verouderde schoolpatrimonium is op heel wat plaatsen aan vernieuwing of vervanging toe. Het realiseren van nieuwe of vernieuwde, multifunctionele schoolgebouwen is hierbij een doel. Hiertoe werk ik een masterplan uit en voorzie ik in extra investeringen. We onderzoeken ook alternatieve vormen van financiering die geen impact hebben op de schuldgraad.

IV. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

We werken vijf **strategische doelen** uit die de pijlers zijn om de missie te realiseren:

- Talenten van elke lerende ten volle ontwikkelen
- Voldoende, deskundig en gemotiveerd onderwijspersoneel garanderen
- Onderwijsinstellingen versterken
- Werk maken van een Masterplan Scholenbouw
- Topkwaliteit nastreven

1. Strategisch doel 1: Talenten van elke lerende ten volle ontwikkelen

1.1. **Alle kinderen stevige fundamenten geven door een sterk basisonderwijs**

1.1.1. *Inzetten op een maximale participatie aan kleuteronderwijs vanaf drie jaar*

Om met maximale kansen op succes het leerplichtonderwijs te doorlopen is het belangrijk dat kinderen zo vroeg mogelijk aan het kleuteronderwijs deelnemen, in het bijzonder in functie van een vlotte taalverwerving Nederlands vanaf jonge leeftijd. Daarom is een hogere participatie van kinderen aan het kleuteronderwijs cruciaal.

Ik geef hierbij meer aandacht aan de allerjongsten vanaf drie jaar. Daarvoor doe ik een beroep op nieuwe voorzieningen, zoals de Huizen van het Kind, die hierin nauw samenwerken met de CLB's. Ik stimuleer ook de samenwerking met Kind en Gezin om niet-ingeschreven kleuters naar de kleuterschool toe te leiden, en dit bij alle bevolkingsgroepen.

De verhoogde participatie aan kleuteronderwijs heeft nadien een positieve impact op het vervolg van de schoolloopbaan van de leerlingen in kwestie.

1.1.2. *Het lager onderwijs naar waarde schatten*

De focus in het lager onderwijs ligt op de algemene vorming van het kind. De geïntegreerde benadering die daarmee gepaard gaat, beschouw ik als een sterk en zeker te behouden punt van het lager onderwijs. Het maakt er mee de eigenheid van uit.

Ik kijk met belangstelling uit naar de strategische verkenning die de VLOR hierover in het voorjaar 2015 zal presenteren.

Het lesgeven in de laatste twee jaren van het lager onderwijs brengt specifieke uitdagingen met zich mee, daarom zijn een aantal maatregelen nodig.

De eindtermen van het leergebied wereldoriëntatie worden uitgesplitst in de leergebieden 'mens en maatschappij' en 'wetenschappen en techniek'. Het masterplan secundair onderwijs voorziet dat het curriculum voor 'wetenschappen en techniek' versterkt wordt.

Ik volg voorbeelden op van basisscholen die hun autonomie aanwenden om zich hierop te organiseren door specifieke competenties van leraren ten volle te waarderen en gericht in te zetten en te ontwikkelen. Scholen behouden ten volle

de autonomie om al dan niet met vakleraren te werken. Ook zal ik goede praktijken verspreiden van scholen die erin slagen om de overgang van basis- naar secundair onderwijs meer geleidelijk te laten verlopen. Op die manier worden leerlingen maximaal voorbereid op het secundair onderwijs.

Het masterplan secundair onderwijs voorziet ook proeftuinen in het lager onderwijs op het vlak van differentiatie. Hierbij versterk ik bijvoorbeeld het praktijkonderzoek naar differentiatie in het basisonderwijs zodat ook hier scholen van elkaar kunnen leren.

1.2. De lat hoog leggen voor alle leerlingen door het secundair onderwijs te moderniseren

Ons secundair onderwijs behoort internationaal tot de top. Dat wil ik zo houden door de sterktes verder uit te bouwen, de verbeterpunten aan te pakken en maximaal in te zetten op kwaliteitsvol onderwijs voor iedere leerling. Zo zal ik het oriënteringstraject van leerlingen versterken en de aansluiting op het hoger onderwijs en de arbeidsmarkt verbeteren. In nauw overleg met het onderwijsveld en de sociale partners voer ik het masterplan secundair onderwijs uit.

Het realiseren van kwaliteitsvol secundair onderwijs is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle onderwijspartners. Ik reken op de expertise en inzet van de leraren, directies en schoolbesturen om samen de noodzakelijke modernisering te realiseren. Ik heb aandacht voor de knelpunten die zij ervaren en bied de nodige ondersteuning bij het doorvoeren van de vernieuwingen.

In de eerste graad kunnen leerlingen hun interesses, talenten en competenties verkennen. Ik zal de basisopties screenen, van een update voorzien en in aantal reduceren. Ik voorzie in de curricula ook voldoende ruimte om sterke leerlingen uit te dagen en leerlingen die dat nodig hebben extra ondersteuning te geven.

In de tweede en de derde graad wordt het huidige studieaanbod geactualiseerd en gerationaliseerd, rekening houdend met de regionale verschillen en met garantie van de vrije keuze. De hiërarchie tussen de onderwijsvormen wordt weggewerkt. Ik situeer de studierichtingen in een matrix volgens inhoudelijke domeinen en uitkomsten. Elke studierichting moet een goede aansluiting verzekeren met het hoger onderwijs en/of de arbeidsmarkt. Daarvoor komt er een betere afstemming van de eindtermen op de startcompetenties van het hoger onderwijs en leiden alle arbeidsmarktgerichte studierichtingen tot één of meer beroepskwalificaties.

In het bijzonder heb ik aandacht voor de opwaardering van het technisch en beroepsonderwijs, waarbij ook de landbouwscholen een eigen plaats innemen. Werkplekleren wordt een structureel onderdeel van de arbeidsmarktgerichte studierichtingen. Verder versterk ik eveneens de Se-n-Se-opleidingen binnen het secundair onderwijs.

Wie afstudeert in een zuiver arbeidsmarktgerichte studierichting, maar toch wil doorstromen naar het hoger onderwijs, kan dit na het volgen van een algemeen vormend leerjaar.

Ik stimuleer de keuze van schoolbesturen voor domein- of campusscholen zodat leerlingen met uiteenlopende talenten en capaciteiten in eenzelfde school een geschikt aanbod kunnen vinden dat aansluit bij hun interesses en mogelijkheden.

Ook in het Masterplan Scholenbouw zal ik daar de nodige aandacht besteden aan de ontwikkeling van domein- of campusscholen.

Een belangrijk luik van het masterplan betreft het leggen van bruggen tussen het basisonderwijs, het secundair onderwijs en het hoger onderwijs. Ik stimuleer overleg tussen scholen zodat de wederzijdse verwachtingen op elkaar afgestemd kunnen worden. Zo zal ik bijvoorbeeld aan scholen de voor hen relevante informatie bezorgen over de prestaties van hun leerlingen in het hoger onderwijs zodat zij hiermee aan de slag kunnen.

Ik betrek vertegenwoordigers van het basisonderwijs en hoger onderwijs bij de uitvoering van het masterplan.

1.3. *Studenten in het hoger onderwijs maximale kansen op slagen en internationale ervaring geven*

De universiteiten en hogescholen hebben de afgelopen jaren een verregaande flexibilisering van hun aanbod en organisatie gerealiseerd, met heel wat positieve effecten. De vaststelling is echter dat de complexiteit daardoor is toegenomen en dat er ook een aantal nadelige gevolgen zijn. De verlenging van de studieduur is het voornaamste aandachtspunt. Ik ga met de experts aan tafel zitten om tot effectieve voorstellen te komen om de ongewenste effecten van de flexibilisering terug te dringen. Het gaat bijvoorbeeld om stimulansen voor het opnemen van een voltijds pakket aan studiepunten en, wanneer dat nodig blijkt, een snellere heroriëntering zowel binnen als buiten de huidige instelling. Decretale en financiële drempels hiervoor wil ik wegwerken. Ook het leerkrediet evalueer ik grondig en ik bekijk of de huidige complexiteit opweegt tegen het beperkte effect voor studievoortgangsbewaking. Dit zijn pistes waarover ik verder in dialoog wil gaan met de hogeronderwijsinstellingen en de studenten.

Ik geef opvolging aan het actieplan mobiliteit en bouw zo de internationalisering van ons hoger onderwijs verder uit. De Vlaamse doelstelling is om tegen 2020 33% van alle afgestudeerden een internationale ervaring te bieden. Ook studenten, docenten en onderzoekers uit het buitenland die in Vlaanderen komen studeren of werken, dragen bij tot het internationaal karakter van het hoger onderwijs. Ik stimuleer hun participatie aan het Vlaamse hoger onderwijs en heb daarbij aandacht voor de taalregeling. Naar analogie met de arbeidskaarten onderzoek ik de invoering van een studiekaart, waarbij er een automatische koppeling komt tussen het recht om in Vlaanderen te studeren en het verblijfsrecht.

Het Bolognaproces heeft in heel wat landen geleid tot structurele hervormingen van het hoger onderwijs met als doel een Europese hoger onderwijsruimte te creëren. Er blijven ook voor de toekomst belangrijke uitdagingen. In 2015 en 2018 vinden er ministeriële Bolognaconferenties plaats waar ik mee zal zoeken naar antwoorden op die uitdagingen.

Daarnaast zal ik mij mee inzetten voor Asia-Europe Meeting (ASEM), een forum dat zorgt voor structurele dialoog tussen de overheden van de Aziatische en de EU-landen over verschillende thema's zoals kwaliteitszorg, gezamenlijke opleidingen, stages en wederzijdse erkenning van diploma's.

Ik dring bij de vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap aan op een kwalitatieve opleiding voor imams in Vlaanderen, waarvan kennis van het

Nederlands en kennis van de maatschappelijke context een essentieel onderdeel uitmaken. Ik volg deze ontwikkelingen van nabij op.

1.4. *Volwassenonderwijs als partner in levenslang leren*

Onderwijs moet ook na het beëindigen van de initiële schoolloopbaan aan iedereen de mogelijkheden bieden om in een snel evoluerende en steeds complexer wordende samenleving competenties continu uit te breiden, te verdiepen en te verbreden. Het volwassenenonderwijs draagt hiertoe bij via nieuwe kansen voor iedereen, maar richt zich in het bijzonder naar die groepen in de samenleving die nood hebben aan extra ondersteuning voor toeleiding naar werk. Ik vertrouw op de expertise van het volwassenenonderwijs om levenslang leren te realiseren.

Het volwassenenonderwijs staat voor veel uitdagingen. Vertrekkende van de verschillende onderzoeken en deevaluaties naar de werking van deze sector, zal ik in nauw overleg met de onderwijspartners werk maken van een gedragen beleidsvisie en een geactualiseerde omschrijving van de maatschappelijke opdracht.

Ik maak werk van slagkrachtigere instellingen voor het volwassenenonderwijs, zodat ze met een maximale autonomie hun opdracht kunnen opnemen. Weliswaar zonder in te boeten op de huidige laagdrempelige werking en regionale verankering. Om dit te kunnen realiseren voer ik schaalvergroting door op organisatorisch vlak en moderniseer ik het financieringssysteem. Hiermee wil ik de instellingen aanzetten om de middelen zo rationeel mogelijk aan te wenden en meer in te zetten op kwetsbare doelgroepen. Verder bewerkstellig ik een betere samenwerking van het volwassenenonderwijs met andere aanbieders van beroepsopleidingen, het bedrijfsleven, welzijnsinstellingen, de sociaal-culturele en jeugdsector en lokale besturen.

Kennis van het Nederlands is essentieel voor een volwaardige deelname aan het sociale en economische leven. We stemmen daarom het aanbod Nederlands als tweede taal beter af op de noden, zowel inzake kwaliteit als kwantiteit, zowel voor verplichte inburgeraars als voor wie vrijwillig Nederlands wil leren. Zeker in het licht van de taalverhoging NT2 in inburgering en om inburgeraars zo snel als mogelijk te laten deelnemen aan het sociaal en economisch leven, is er nood aan meer gecombineerde leertrajecten, aan een aanbod tijdens vakanties en weekends en avonden, in functie van de behoeften en de competenties van de NT2-cursist en met voldoende geografische spreiding. Om dit te realiseren komen de middelen voor de organisatie van het NT2-aanbod onder het beheer van de minister bevoegd voor inburgering. Een aanbod met private aanbodverstrekkers vult de hiaten op. Samen met mijn collega's bevoegd voor Inburgering en Werk zal ik bekijken hoe we dit kunnen realiseren. De Huizen van het Nederlands krijgen de bevoegdheid om het taalniveau Nederlands van anderstaligen te attesteren en worden ondergebracht in het Agentschap Integratie en Inburgering.

Voor de centra voor basiseducatie zal ik de afspraken uit cao II over de mogelijke overgang van de personeelsleden naar het onderwijsstatuut nakomen.

1.5. *Samenwerking tussen het kunstonderwijs en de cultuuractoren*

Kunst- en cultuur(educatie) beschouw ik als een essentieel onderdeel van het onderwijs. Ze zijn van wezenlijk belang voor de persoonlijke en sociale ontwikkeling van alle betrokkenen. Samen met mijn collega bevoegd voor Cultuur

wil ik de synergie tussen de actoren uit onderwijs en cultuur blijven bevorderen, alsook werk maken van een actualisering van het deeltijds kunstonderwijs waarbij de link tussen het deeltijds kunstonderwijs en de amateurkunsten niet uit het oog wordt verloren. Ik zie de rol van de overheid vooral in het sensibiliseren en inspireren vanuit overleg en samenwerking met andere actoren zoals het leerplichtonderwijs, vrije tijdsactoren en lokale besturen. Hierbij moet er voldoende vrijheid zijn tot het opzetten van verschillende organisatievormen, leeromgevingen en alternatieve leercontexten.

Kinderen, jongeren en volwassenen met een interesse en aanleg voor kunst moeten ook terecht kunnen in een deeltijds kunstonderwijs dat aansluit bij de kunstwereld en cultuurbeleving van de 21ste eeuw. In samenspraak met deskundigen uit de sector moderniseer ik de einddoelen. In nauw overleg met alle betrokken actoren maak ik werk van een niveaudecreet. Dit moet een vereenvoudigd en coherent juridisch kader bieden en schoolbesturen voldoende uitdagen om een eigen beleid te ontwikkelen.

Een van de sterktes van het huidige deeltijds kunstonderwijs is de goede regionale spreiding van de leslocaties. Toch zijn er tussen gemeentes onderling grote verschillen. Ik streef ernaar dat iedereen binnen een redelijke afstand een gepaste opleiding kan volgen. Tegelijk wil ik de samenwerking tussen de verschillende academies en de samenwerking met lokale culturele actoren, basis- en secundaire scholen in een regio stimuleren.

De kunstopleidingen van de hogescholen zijn ondergebracht in Schools of Arts, waarin ook de universiteiten een actieve inbreng en verantwoordelijkheid hebben. Het doel is om de academische kunstopleidingen verder te academiseren, onder meer via onderzoek en doctoraten. De ontwikkeling van het onderzoek in de kunsten blijft een belangrijke opdracht voor de Schools of Arts, in functie van het bevorderen van de kwaliteit en de internationale erkenning van het Vlaamse hoger kunstonderwijs.

Ook van het hoger kunstonderwijs verwacht ik voorstellen om te komen tot rationalisatie van het opleidingsaanbod en een optimale inzet van de beschikbare middelen. Een meer specifieke afstemming van de instroom op de eigenheid van de verschillende opleidingen is mogelijk via (meer eenvormige) artistieke toelatingsproeven. We onderzoeken hoe hun financieringssysteem (combinatie artistieke toelatingsproef, drempels en puntengewichten), in functie van een verdere verhoging van de kwaliteit van de uitstroom, kan aangepast worden zonder naar een uitbreiding van de financiering te gaan. Een aangepaste curriculumopbouw en onderwijsorganisatie stellen de Schools of Arts ook in staat om een geëigend en flexibel personeelsbeleid te ontwerpen.

Met betrekking tot het onderzoek in de kunsten bekijk ik hoe de samenwerking tussen Schools of Arts en de universiteit verder kan ondersteund worden en hoe synergie met het domein wetenschapsbeleid excellent onderzoek in de kunsten kan stimuleren.

1.6. Leerdoelen scherpstellen om sterke persoonlijkheden te vormen

Eindtermen, ontwikkelingsdoelen en kwalificaties concretiseren datgene wat de samenleving als leerresultaat van een onderwijsloopbaan verwacht. Hierbij beperkt de overheid zich tot het 'wat'. De invulling ervan, het 'hoe', behoort tot de autonomie van scholen en leraren. De huidige set aan einddoelen kwam organisch tot stand in reactie op maatschappelijke ontwikkelingen. Ik zal daarom de huidige eindtermen en ontwikkelingsdoelen evalueren, bijsturen en waar nodig reduceren. Ik formuleer ze duidelijk en ambitieus zodat ze voldoen aan de behoeften van de 21ste eeuw. Zoals in het ontwerp-doelstellingenkader van het Jeugd- en kinderrechtenplan wordt bepleit, moet onderwijs jongeren voorbereiden op een volwaardige participatie in (alle facetten van) de samenleving.

Ik focus hierbij op de vraag welke vorming iedereen in het onderwijs dient mee te krijgen. Ik voer hierover een grondig debat met onderwijsverstrekkers en -partners, hoger onderwijsinstellingen, arbeidsmarktactoren, middenveldorganisaties en de overheid.

In het secundair onderwijs kan dit zowel gaan over de einddoelen binnen de basisvorming (bv. Nederlands, wiskunde,...), studierichtingspecifieke elementen als over einddoelen die momenteel vakoverschrijdend benaderd worden (bijvoorbeeld eerste hulp, cultuur-, herinnerings-, verkeers- en mobiliteitseducatie, ondernemingszin,...).

Globaal wil ik de aspecten zoals het begrippenkader, de procedure en de evaluatie eenduidiger maken en vereenvoudigen. Bij de evaluatie wil ik een zekere mate van concreetheid en evalueerbaarheid van de einddoelen nastreven. Daarnaast wil ik de scholen voldoende ruimte geven om naar eigen inzicht deze doelen te implementeren.

Er is vooreerst nood aan een meer systematische en coherente wijze van het beschrijven van einddoelen over alle onderwijsniveaus heen.

Scholen krijgen alle autonomie om zelf invulling te geven aan de wijze waarop ze die einddoelen nastreven. In dat kader ga ik het gesprek aan met de leerplanmakers. In de leerplannen moeten zij eigen doelen kunnen ontwikkelen, maar moet er ook voldoende vrije ruimte zijn voor de eigen keuze van de school en de leraar bij het invullen van het curriculum.

1.7. Competenties van Nederlands en moderne vreemde talen blijvend verbeteren

Een sterke taalvaardigheid en talenkennis zijn belangrijk voor een succesvolle en motiverende onderwijsloopbaan, doorstroming naar hoger onderwijs, kansen op de arbeidsmarkt en een deelname in een geglobaliseerde (kennis)maatschappij. Ik bouw daarom voort aan een versterking van het talenbeleid in het onderwijs en zal recent ingevoerde vernieuwingen met betrekking tot de kennis van het Nederlands als onderwijstaal (de taalscreening, het taaltraject, het taalbad en extra taallessen) opvolgen.

Dit begint al in de kleuterschool. Het is belangrijk dat taalverwerving Nederlands al vanaf zeer jonge leeftijd wordt gestimuleerd. In het basisonderwijs zal ik meer

bekendheid geven aan de mogelijkheid om taalinitiatie in het Engels, Frans en Duits te voorzien wanneer de leerlingen het Nederlands voldoende onder de knie hebben.

Uit de doorlichtingen van de inspectie blijkt dat niet alle scholen al een actief talenbeleid voeren om de kennis van het Nederlands en moderne vreemde talen bij hun leerlingen te versterken.

Ik vraag dan ook aan de scholen om een actief talenbeleid te voeren om zo de talenkennis van het Nederlands en moderne vreemde talen te versterken. Daarom moeten de eindtermen vreemde talen (Frans, Engels of Duits) ambitieuzer worden geformuleerd.

Ik vraag aan nascholingsorganisaties, pedagogische begeleidingsdiensten en lerarenopleidingen om instrumenten uit te werken die scholen kunnen ondersteunen bij het uitbouwen van een talenbeleid.

Secundaire scholen die op een doordachte wijze vreemde talen in niet-taalvakken willen gebruiken ofwel Content and Language Integrated Learning (CLIL), zal ik daarvoor de toestemming geven. Ik zal CLIL voor het einde van de legislatuur evalueren en wil werk maken van een verspreiding van goede, inspirerende en innovatieve voorbeelden.

Op basis van de resultaten van het OBPWO-onderzoek naar de impact van het onthaalonderwijs op de schoolloopbanen van de anderstalige nieuwkomers neem ik initiatieven om het onthaalonderwijs verder bij te stellen en maximaal in te zetten op de kennis van het Nederlands bij deze leerlingen.

Ook in het hoger onderwijs zijn talen belangrijk. Nederlands blijft de bestuurstaal en onderwijstaal van onze universiteiten en hogescholen. De huidige mogelijkheden en voorwaarden om een anderstalig hogeronderwijsaanbod in Vlaanderen in te richten blijven behouden. We stimuleren ook buitenlandse studenten, docenten en onderzoekers om Nederlands te leren. Tegelijk winnen, met de toenemende internationalisering, ook andere talen in het hoger onderwijs aan belang. Ik evalueer de huidige taalregeling met het oog op dit evenwicht en bekijk of de administratieve last ervan in verhouding staat met de beoogde doelstellingen: het aantrekken en tewerkstellen van internationale toponderzoekers en -kunstenaars.

1.8. Van leren en werken een volwaardig onderwijstraject maken

Werkervaring wordt meer en meer erkend als een belangrijk element in het verwerven van onderwijskwalificaties. De modernisering van het secundair onderwijs zal daarom het werkplekleren grondig versterken: in het masterplan SO wordt werkplekleren structureel verankerd in alle arbeidsmarktgerichte studierichtingen. Het aandeel werkervaring zal daarbij evolueren tussen de diverse richtingen en niveaus, gaande van een beperkter aandeel in meer theoretische richtingen tot een sterk aandeel van werkervaring in meer praktijkgerichte arbeidsmarktgerichte richtingen.

Leren en Werken wordt als volwaardige leerweg in het groter geheel van onderwijs met arbeidsfinaliteit geïntegreerd. Elke arbeidsmarktrijpe jongere heeft er een concrete werkervaring. De leercomponent zal er sterker dan nu gecombineerd worden met en afgestemd worden op de werkplekervaring en is dus onlosmakelijk met de werkervaring verbonden. De jongere die succesvol de werkervaring en de

leercomponent doorloopt, verwerft een onderwijskwalificatie. In het nieuwe duaal stelsel van leren en werken kunnen ook relevante deelkwalificaties verworven worden, die bijdragen aan een duurzame inzetbaarheid op de arbeidsmarkt.

Leerplichtige jongeren die (nog) niet arbeidsrijp zijn, krijgen een specifiek aanbod vanuit onderwijs. Dat kan een instap zijn in een maatwerktraject in een onderwijs-welzijnskader of een tijdelijk traject binnen een gesimuleerde werkomgeving. Dat laatste kan gebeuren in samenwerking met Werk-actoren.

De overdracht van het industrieel leerlingwezen in het licht van de zesde staatshervorming biedt de kans om in nauw overleg met de betrokken stakeholders (sociale partners, Onderwijs- en Werk-actoren) werk te maken van geïntegreerd duaal stelsel van leren en werken. De rollen en verantwoordelijkheden dienen hiervoor goed te worden uitgeklaard. Voor wat betreft jongeren onder het leerplichtstelsel blijft Onderwijs eindverantwoordelijk doorheen heel het traject. Op het terrein zijn dit de scholen, Syntra, bedrijven en organisaties die instaan voor de trajecten. Syntra Vlaanderen staat in voor de regie over de werkcomponent. De regisseur zorgt ervoor dat scholen en arbeidsmarktactoren de juiste leerling en de juiste werkplek bij elkaar kunnen brengen. De screening van de arbeidsmarktrijpheid gebeurt door de relevante arbeidsmarktactoren na een neutrale toeleiding.

De concrete doelstellingen voor het nieuw duale stelsel van leren en werken zijn:

- Verbetering van de screening en toeleiding;
- Vereenvoudiging en harmonisatie van de overeenkomsten en statuten van de jongeren
- Vereenvoudiging van de incentives voor leerondernemingen;
- Versterken van de sectorale aanpak;
- Uniforme regeling voor de erkenning en kwaliteitsborging van de leerondernemingen
- De regeling van de trajectbegeleiding (in zijn verschillende facetten);
- Versterking van de matchingsprocessen en de leertijd.

Dit zal leiden tot een aanpassing van het decreet Leren en Werken. Een resultaatgerichte financiering die bijdraagt aan de realisatie van de werkcomponent zal hiervan deel uitmaken.

Op korte termijn engageren de beleidsdomeinen Onderwijs en Werk zich tot een significante stijging van het aantal jongeren met een werkervaringsplaats in het huidige Leren en Werken en tot een versterking van de algemene vorming in de Leertijd.

Met het oog op de structurele aanpassing van het systeem zijn er de conclusies van de evaluatiestudie in de eerste helft van 2015 en worden in de mate van het mogelijke nog dit schooljaar innovatieve en verkennende trajecten opgestart op het terrein om de vooropgestelde doelstellingen te concretiseren.

Een interministerieel comité (IMC) stuurt de hervorming naar een geïntegreerd duaal stelsel van leren en werken aan, bespreekt de aanpak en de vooruitgang en overlegt hiertoe met de onderwijsactoren, de werkactoren en de sociale partners.

1.9. Een vlotte doorstroom van het onderwijs naar de arbeidsmarkt realiseren

1.9.1. Vlaamse kwalificatiestructuur uitrollen met verkorte procedures

De Vlaamse kwalificatiestructuur beschrijft welke competenties nodig zijn voor de uitoefening van beroepen en koppelt deze aan opleidingen. Om deze verder uit te rollen en ervoor te zorgen dat het onderwijs sneller kan inspelen op nieuwe ontwikkelingen en innovaties, zal ik de huidige procedures met betrekking tot de opmaak van beroeps- en onderwijskwalificaties en de programmatieprocedures binnen onderwijs evalueren, samen met het werkveld, en waar mogelijk inkorten. Ook maak ik werk van een strategie om bestaande beroeps- en onderwijskwalificaties actueel te houden.

1.9.2. Een geïntegreerd kwaliteitskader voor beroepsopleidingen invoeren

Vele verschillende instellingen organiseren opleidingen die tot dezelfde beroepskwalificaties leiden, maar toch niet dezelfde maatschappelijke waardering en civiel effect krijgen. Daarom wil ik met mijn collega bevoegd voor Werk, werk maken van een gezamenlijk systeem van kwaliteitscontrole voor opleidingen binnen en buiten onderwijs die leiden tot een beroepskwalificatie, inclusief trajecten tot de erkenning van competenties (EVC).

Ook hier is de opleidingsinstelling de eerste verantwoordelijke voor haar eigen kwaliteit. Het gezamenlijk systeem van kwaliteitscontrole moet erover waken dat de interne kwaliteitsborging ervoor garant staat dat de vooropgestelde competenties uit de beroepskwalificaties effectief verworven zijn. Zo wil ik ervoor zorgen dat kwalificatiebewijzen van beroepskwalificaties uitwisselbaar zijn en zo levenslang leren bevorderen. Hiermee geef ik ook uitvoering aan de Europese aanbeveling betreffende het Europees referentiekader voor kwaliteitsborging in beroepsonderwijs en -opleiding (EQAVET). Om het budget dat hiervoor nodig is te spreiden, zal ik de invoering van dit systeem faseren.

1.9.3. Via betere randvoorwaarden het werkplekleren stimuleren

In een professioneel gerichte opleiding is het belangrijk dat er voldoende aansluiting is met de praktijk op de arbeidsmarkt. Daarvoor is het cruciaal dat een deel van de opleiding kan gebeuren in de vorm van "werkplekleren". In het masterplan secundair onderwijs is voorzien om werkplekleren te integreren in alle arbeidsmarktgerichte studierichtingen. Ik wil werkplekleren ook verder versterken en uitbreiden in het volwassenen- en hoger onderwijs.

Daarom werk ik aan betere randvoorwaarden voor de organisatie van werkplekleren voor alle onderwijsniveaus. Vooreerst door samen met de sociale en onderwijspartners een eenduidig en hanteerbaar juridisch kader voor alle vormen van werkplekleren te ontwikkelen, zowel voor arbeidsmarktgericht als niet-arbeidsmarktgericht onderwijs. Samen met mijn Vlaamse en federale collega's bevoegd voor Werk, ga ik na hoe de bestaande statuten voor werkplekleren kunnen geharmoniseerd worden. Ik zal de administratieve formaliteiten en financiële consequenties voor scholen en bedrijven tot een minimum beperken en ook daar de planlast verminderen.

Inzetten op werkplekleren vraagt ook voldoende kwalitatieve stageplaatsen voor leerlingen en studenten, zowel in het secundair als het hoger onderwijs. Hiervoor ga ik samen met mijn collega van Werk in dialoog met de werkgeversorganisaties en sectoren om tot de nodige afspraken en engagementen te komen. Ik richt een task force stages voor het onderwijs op waar alle relevante vertegenwoordigers vanuit onderwijs en arbeidsmarkt met elkaar in dialoog kunnen gaan en de zoektocht naar stageplaatsen kunnen vergemakkelijken.

Ik zet ook in op een hogere kwaliteit voor werkplekleren. Daarom laat ik kwaliteitseisen voor een betrouwbare evaluatiepraktijk van een leertraject met componenten werkplekleren uitwerken.

1.9.4. Competenties verworven in niet-formele en informele contexten erkennen

Mensen leren niet alleen op de schoolbanken, maar ook bij het uitoefenen van hun job of vrijwilligerswerk, hun hobby's of door zelfstudie. Momenteel worden deze competenties nog onvoldoende gevalideerd, bijvoorbeeld in het kader van opleidingen of op de arbeidsmarkt. Ik wil samen met mijn collega's bevoegd voor Werk, Cultuur, Jeugd, Sport en Welzijn verder inzetten op het erkennen van deze competenties verworven in niet-formele en informele contexten en werk maken van een geïntegreerd EVC-beleid.

1.9.5. Leerlingen warmer maken voor STEM

Heel wat kinderen en jongeren zijn geïnteresseerd in techniek, technologie, en IT. Desondanks is de instroom van leerlingen en studenten in STEM-richtingen (wiskunde, wetenschappen, techniek en technologie) beperkt, zeker bij meisjes. Nochtans is de arbeidsmarkt sterk vragende partij voor meer jongeren met een STEM-profiel. Daarom wil ik leerlingen, en in het bijzonder meisjes, warmer maken voor STEM-richtingen in het secundair en hoger onderwijs.

Ik wil de aandacht voor STEM in het basis- en secundair onderwijs versterken. Ik zorg ervoor dat leerlingen in het basisonderwijs en de eerste graad secundair onderwijs in voldoende mate kennis kunnen maken met wetenschap, technologie en techniek. Vanuit een eigentijds kader is het belangrijk om voldoende aandacht te hebben voor de STEM-doelen. Ik wil hiervoor inspiratie halen uit vernieuwende buitenlandse voorbeelden.

Door betere samenwerking tussen scholen, lerarenopleidingen en de STEM-academies, krijgt STEM ook meer aandacht in de opleiding en professionalisering van leraren.

Ook wil ik mee zorgen voor een breder maatschappelijk draagvlak voor STEM bij het grote publiek. Samen met de Vlaamse Regering zal ik sectoren en bedrijven stimuleren voor meer gecoördineerde acties en een sterkere samenwerking zodat meer jongeren kiezen voor STEM.

1.9.6. Werk maken van werk in zorgsector

De vergrijzing van de bevolking stelt de zorgsector voor belangrijke uitdagingen, waarvan het vinden van voldoende en goed opgeleide medewerkers er één is. Het onderwijs heeft de verantwoordelijkheid om er mee voor te zorgen dat er

voldoende goed opgeleide gezondheidswerkers zijn. Ik wil zowel mannen als vrouwen stimuleren om een zorgberoep aan te leren. Ik zal samen met mijn collega bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en mijn federale collega bevoegd voor Volksgezondheid werk maken van een voldoende uitstroom vanuit de zorgopleidingen in het secundair, volwassenen- en hoger onderwijs. Daarom wil ik mee mijn schouders zetten onder een Interministeriële conferentie om deze samenwerking vorm te geven en om het actieplan "Werk maken van werk in de zorgsector" te implementeren.

In het kader van de uitrol van de Vlaamse kwalificatiestructuur, zal ik samen met de sector beroepskwalificaties maken voor de verschillende zorgberoepen waarop de opleidingen in het onderwijs zich dan moeten enten zodat er een maximale aansluiting is op de arbeidsmarkt. Hierbij overleg ik met de Vlaamse minister voor Gezondheid en zijn federale collega. Het komen tot één afgestemd geheel, binnen Vlaanderen én federaal, evenals binnen Onderwijs als de gezondheidssector is hierbij het streefdoel.

Er is ook nood aan voldoende werkervaringsplaatsen voor jongeren en studenten in opleiding, maar ook aan communicatieacties om jongeren te stimuleren te kiezen voor een zorgopleiding.

De hogescholen hebben een belangrijk aanbod op het vlak van opleidingen die leiden tot zorgberoepen zoals verpleegkunde, vroedkunde, ... In dit verband stellen er zich een aantal knelpunten als gevolg van Europese richtlijnen waarvoor ik in samenspraak met de hogescholen, de zorgsector en de bevoegde Vlaamse minister voor Welzijn, naar oplossingen zoek.

1.9.7. Ondernemerschap en ondernemingszin aanmoedigen

Ik wil samen met mijn collega's bevoegd voor Werk, Economie en Sociale Economie werk maken van een geactualiseerd actieplan voor het stimuleren van ondernemingszin en ondernemerschap via het onderwijs. Het is belangrijk om een duidelijke leerlijn van kleuter- tot hoger onderwijs uit te werken. Dit zal dan ook mee onderwerp zijn van het maatschappelijk debat over de eindtermen.

Specifiek voor het hoger onderwijs zet ik, samen met de bevoegde opleidingen, in op acties die 'ondernemende studenten' of 'studerende ondernemers' kunnen ondersteunen. Hierbij denk ik aan voorzien van de nodige informatie, aandacht hebben voor de specificiteit van een eigen statuut, delen van goede praktijkvoorbeelden,...

Ik wil scholen aanmoedigen dat hun leraren een bedrijfsstage doen en zet de bestaande projecten hierrond verder.

1.10. Een betere studiekeuzebegeleiding realiseren

Het doorlopen van een goed studiekeuzetraject, zorgt ervoor dat leerlingen gericht leren kiezen en meer dan vandaag studierichtingen volgen die aansluiten bij hun talenten. Nieuw is de oriënteringsproef, die het sluitstuk vormt van dit studiekeuzetraject.

Elke leerling moet bij het kiezen van een studierichting weten wat de mogelijkheden zijn. Ik voer daarom, in overleg met de betrokken onderwijspartners, een verplichte niet-bindende oriënteringsproef in zodat leerlingen een

goed zicht krijgen op hun verdere mogelijkheden. Deze oriënteringsproef zal in overleg met het onderwijsveld vorm krijgen en vormt naast onder meer de Onderwijskiezer, de jaarlijkse Studie- en Informatiebeurzen (SIDins) een belangrijk instrument in de studie- en beroepskeuzebegeleiding.

Via een goede aanvangsdiagnostiek bij de start in het hoger onderwijs en verplichte, niet-bindende toelatingsproeven per opleiding of cluster van opleidingen, moeten de instellingen de kennis en vaardigheden van inkomende studenten kunnen inschatten en eventuele tekorten en remedieerbare hiaten beter opvangen waarbij een juiste oriëntering voorop staat. Omwille van de complexiteit van de ontwikkeling van valide toelatingsproeven start ik eerst met een toelatingsproef voor de geïntegreerde lerarenopleidingen kleuteronderwijs, lager onderwijs en secundair onderwijs. Op basis van deze ervaringen kunnen ook voor de andere richtingen in het hoger onderwijs toelatingsproeven worden ontwikkeld. Ik reken voor de uitwerking van de toelatingsproeven en de gefaseerde implementatie maximaal op de universiteiten en de hogescholen om zo te komen tot een gezamenlijke en gedragen aanpak.

1.11. Ondersteuning van lerenden versterken

Schools falen, een verkeerde studiekeuze en een gebrek aan motivatie zijn vaak terugkerende redenen waarom jongeren vroegtijdig de school verlaten. Ook schoolse vertraging en spijbelen blijken twee belangrijke voorspellers te zijn.

Niet alleen in Vlaanderen wordt vroegtijdig schoolverlaten naar voor geschoven als een belangrijk beleidsthema, ook Europees staat dit hoog op de politieke agenda. Het is mijn doel ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk jongeren gekwalificeerd de eindmeet halen.

Scholen moeten een veilige en warme omgeving zijn, waar leerlingen zich goed voelen en fysiek en mentaal gezond zijn. De problematiek van pesten en berichten over zelfdoding vragen een ernstige aanpak. Het Vlaams Parlement nam hierover op 23 april 2014 een resolutie aan. Ik bekijk met mijn collega's in de Vlaamse Regering hoe we deze resolutie kunnen uitvoeren. Ik roep in elk geval elke school op om een beleid te voeren waar kinderen en jongeren met elkaar leren omgaan en waarbij pesten doelgericht wordt aangepakt.

Daarom wil ik in de eerste plaats inzetten op preventieve acties om spijbelgedrag te voorkomen. Samen met de lokale besturen, de CLB's en andere lokale partners bekijk ik hoe men lokaal een aanklappend beleid kan uitwerken voor die jongeren die spijbelen en dreigen de school vroegtijdig te verlaten. Ik wil voor elke leerling het leerrecht garanderen door een continuüm van onderwijs-welzijn trajecten op te zetten op maat van jongeren die dreigen uit de boot te vallen of die tijdelijk niet in een onderwijscontext kunnen opgevangen worden. Ik doe dit in samenwerking en in dialoog met de onderwijspartners en andere beleidsdomeinen zoals Welzijn en Werk, maar ook met lokale besturen. Op die manier wil ik komen tot één omvattend beleid over spijbelen en vroegtijdig schoolverlaten.

Een aanzienlijke groep 'leerplichtige' jongeren die uitvalt uit het onderwijs of dreigt uit te vallen is gebaat bij flexibele antwoorden tussen onderwijs en welzijn. Ik organiseer samen met de minister van Welzijn een afgestemd aanbod zodat deze jongeren terug geheroriënteerd worden naar onderwijs.

Deze jongeren komen vaak terecht in het stelsel van 'leren en werken'. Een kwaliteitsvolle screening bij de start van elk traject is de basis voor een traject op maat, rekening houdende met eerder verworven competenties. Wanneer uit de screening blijkt dat leren of een combinatie van leren en werken voor een jongere op een gegeven moment nog niet aan de orde is of wanneer uitval dreigt, is hij gebaat bij een ander traject binnen onderwijs of een instap in een flexibel traject tussen onderwijs en welzijn.

Ik wacht de resultaten af van de lopende audit naar de centra voor leerlingenbegeleiding. Op basis daarvan zal ik in dialoog met hen en hun gebruikers beslissen over hun verdere taakinvulling en organisatie.

Ik bekijk de leerlingenbegeleiding in de volle breedte. Om overlappingsen en versnippering weg te werken, laat ik de verantwoordelijkheden van ouders, lerarenteam, school, CLB en welzijnssector beter sporen.

1.12. Het uitrollen van het beleid voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

Het decreet van 21 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (M-decreet) voer ik zorgzaam en zorgvuldig uit, in nauw overleg met het veld. Vandaag verzekeren al veel scholen en schoolteams in het gewoon onderwijs het recht van kinderen op redelijke aanpassingen. Voor hen is het decreet een bevestiging van het belang hiervan, een geloof in hun kracht en expertise en voorziet het in bijkomende mogelijkheden tot professionalisering.

Voor het buitengewoon onderwijs legt het decreet de basis voor de toekomst. Het bevestigt het buitengewoon onderwijs als deel van ons algemeen onderwijsstelsel. De nodige uitvoeringsbesluiten worden uitgewerkt zodat het decreet geleidelijk aan uitgerold kan worden. In het schooljaar 2014-2015 zal ik ook extra aandacht besteden aan communicatie over de nieuwe regelgeving.

Ik zal de impact van de uitvoering van het M-decreet nauwkeurig opvolgen (ook budgettair) en daarbij bijzondere aandacht besteden aan het effect op de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon en buitengewoon onderwijs, de betrokken personeelsleden, de medeleerlingen in de scholen van het gewoon onderwijs en op de centra voor leerlingenbegeleiding. De resultaten hiervan rapporteren we, vanaf het schooljaar 2015-2016, jaarlijks in een voortgangsrapport. Dit geldt ook voor het kwaliteitstoezicht op de diagnostische praktijk van de centra voor leerlingenbegeleiding door de inspectie.

Ik onderzoek of de huidige ontwikkelingsdoelen in het buitengewoon onderwijs nog maatschappelijk en inhoudelijk relevant genoeg zijn. Door het invoeren van het nieuwe type 9 en het type basisaanbod in het buitengewoon onderwijs, bekijk ik of de ontwikkelingsdoelen vervangen moeten worden. Ik zorg voor een actueel en rationeel aanbod van beroepsopleidingen in het buitengewoon secundair onderwijs, afgestemd op de Vlaamse kwalificatiestructuur.

Tussen de beleidsdomeinen onderwijs en welzijn bevinden zich vele relevante linken. Ik streef, samen met mijn collega van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, naar een doorgedreven afstemming tussen de beleidsprocessen die bijdragen tot zowel het welbevinden als tot meer effectieve leer- en ontwikkelingsprocessen bij kinderen en jongeren. Hiertoe brengen we dit beleidskruispunt in beeld. Samen met mijn collega van Welzijn zorg ik voor samenwerking en afstemming, onder

andere, inzake de vernieuwde visies ten aanzien van de ondersteuning van personen met een beperking en het onderwijs voor kinderen met specifieke zorgbehoeften, de integrale jeugdhulp, de Huizen van het kind, de organisatie van de leerlingenbegeleiding en het preventief gezondheidsbeleid.

1.13. De financiële drempel tot participatie aan onderwijs aanpakken via school- en studietoelagen

Ook in het kader van armoedebestrijding, zal ik alle maatregelen nemen die ertoe leiden dat jongeren die recht hebben op een school- of studietoelage, deze ook daadwerkelijk en op een rechtvaardige wijze ontvangen. Ik maak verder werk van een automatische toekenning van de studiefinanciering. Ik onderzoek hoeveel jongeren vandaag geen aanvraag indienen maar wel in aanmerking komen.

1.14. De (digitale) geletterdheid en mediawijsheid verhogen

Uit de resultaten van PIAAC (2013) blijkt dat in Vlaanderen 15% van de volwassenen kampt met een duidelijk geletterdheidsprobleem. Daarom geef ik prioritair aandacht aan jongeren die ongekwalificeerd uitstromen uit het leerplichtonderwijs en mensen in armoede die moeilijk toegang vinden tot het formele onderwijs. Bovendien wil ik ook inzetten op een verhoging van de digitale en mediageletterdheid, gelet op de snelle technologische evolutie.

In het kader van dit plan zet ik in op expertiseontwikkeling bij de verschillende betrokken partners. Ook stimuleer ik de samenwerking tussen alle maatschappelijke actoren en beleidsdomeinen. Verder onderzoek ik samen met mijn collega van Media de mogelijkheden van Massive Open Online Courses (MOOC) als e-learning methodiek en als nascholingskanaal voor leraren. Ik ondersteun het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA) in haar educatieve opdracht om archiefmateriaal te delen met onderwijsinstellingen en zal de uitbouw van een uniek toegangsportaal voor open leermiddelen ondersteunen.

In 2016 voorzie ik een evaluatie van het Plan Geletterdheid, met het oog op de verdere uitbouw van een structureel geletterdheidsbeleid in de periode 2016-2020. Teneinde het ICT-beleid in het Vlaamse Onderwijs te monitoren en te evalueren voorzie ik een nieuwe afname van de ICT-monitor in 2017.

2. Strategisch doel 2: Voldoende, deskundig en gemotiveerd onderwijspersoneel garanderen

2.1. De lerarenopleiding versterken

De lerarenopleidingen zijn de afgelopen jaren vaak tegen het licht gehouden: er was de visitatie van de specifieke lerarenopleidingen, de beleidsevaluatie en de daaropvolgende beleidsgroepen, recent de visitatie van de bacheloropleidingen kleuter- en lager onderwijs en tegen het einde van 2014 de visitatie van de bacheloropleiding secundair onderwijs. Ik wil, in overleg met alle stakeholders (leraren, studenten, scholen, lerarenopleidingen, ondersteuning...) verder bouwen op de geformuleerde bevindingen en zo de lerarenopleidingen stimuleren om vanuit hun sterkte verder te groeien.

De basis van het leraar-worden is de lerarenopleiding. Het beroep en de opleiding moeten wervend zijn voor potentiële leraren. Jongeren met ambitie én kunde

moeten opnieuw met overtuiging kiezen voor het beroep van leraar. Het ontwikkelen van een gemeenschappelijke, verplichte en niet-bindende toelatingsproef zal helpen om deze kunde scherper te zien. Zo kunnen potentiële studenten met overtuiging kiezen om leraar te worden. Ik zal een dergelijke proef samen met het werkveld ontwikkelen.

De inhoud van de lerarenopleiding moet steeds afgestemd zijn op de concrete vragen van het Vlaamse onderwijsveld. Ik stimuleer opleidingen om in hun programma's voldoende (specifieke) aandacht te besteden aan vakinhoud en -didactiek, de noodzakelijke didactische vaardigheden en klasmanagement. Bovendien wil ik ook aandacht besteden aan de afstemming van de lerarenopleiding op de als maar toenemende diversiteit, zeker in een grootstedelijke context.

Leraren in opleiding moeten inzicht krijgen in de opdracht van de leraar als element van een kwaliteitsvolle organisatie. Een beter inzicht in organisatieprincipes van scholen en van goed schoolbeleid dragen ertoe bij dat de leraar de eigen opdracht zinvoller kan situeren binnen het ruimere schoolbeleid.

Binnen de lerarenopleiding neemt de stage een belangrijke plaats in. In de stage komen de lerarenopleiding en het werkveld samen. De organisatie daarvan is dan ook een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de lerarenopleidingen en het werkveld. Ik vraag aan de lerarenopleidingen en de onderwijsverstrekkers zelf om tot een werkbaar model van samenwerking te komen dat minder planlast genereert. Ik vraag hen eveneens om goede praktijkvoorbeelden beter bekend te maken en het lesgeven in grootstedelijke context hierin uitdrukkelijk op te nemen.

Vandaag kent Vlaanderen twee soorten lerarenopleidingen die door drie types instellingen worden aangeboden. Samen verzorgen zij een ruim aanbod van mogelijkheden voor potentiële leraren. Ik wil ervoor zorgen dat dit aanbod minder versnipperd wordt georganiseerd en dat de aanbieders onderling beter samenwerken.

2.2. De basiscompetenties en het beroepsprofiel actualiseren

Een juiste opleiding en professionalisering vertrekt van een correct en eigentijds beroepsprofiel en de daarbij horende basiscompetenties. Ik zal daarom met alle betrokkenen de bestaande basiscompetenties en het beroepsprofiel van leraar laten actualiseren in functie van de resultaten en aanbevelingen van de visitaties, de evaluatie van de lerarenopleiding en de daaropvolgende beleidsgroepen. De aangepaste competenties dienen dan als basis voor de (leraren)opleiding, aanvangsbegeleiding en professionalisering en vormen het kader voor het professioneel continuüm, dat start bij het begin van de lerarenopleiding en eindigt bij de uitstap uit onderwijs.

2.3. Een professionele, uitdagende en meer gevarieerde onderwijsloopbaan realiseren

Lesgeven is en blijft de essentie van leraar-zijn. De expertise waarover ons lerarenkorps beschikt is hoogstaand en verdient waardering. Daarom hebben leraren recht op een uitdagende loopbaan.

Onderwijs is een groeisector. Dit biedt een belangrijke opportuniteit om competente arbeidskrachten aan te trekken. We moeten werk maken van het aantrekken van voldoende en kwalitatief hoogstaande leraren en er voor zorgen dat ze met enthousiasme en inzet aan de slag blijven. Ik wil bovendien meer mensen warm maken om leerkracht te worden als een uitbreiding of wending van hun carrière.

Het onderwijs moet een aantrekkelijke werkgever zijn die voldoende competitief is op de arbeidsmarkt en in de 'war for talents'.

Daartoe wil ik een geïntegreerd en wervend beleid voeren dat zich richt op:

- de passie en de liefde voor het beroep
- aantrekkelijkere arbeidsomstandigheden voor leraren;
- een betere aanvangsbegeleiding van startende leraren;
- een gedifferentieerd en meer flexibel loopbaantraject dat de vlakke loopbaan meer dan vandaag doorbreekt;
- continue professionele ontwikkeling;
- aandacht voor taakbelasting en werkbaarheid tijdens de loopbaan, zodat leraren voldoende lang en met goesting aan de slag kunnen blijven.

School wordt niet alleen gemaakt door de leraar. De kracht van een school schuilt in het volledige schoolteam: de samenwerking tussen leraren onderling en samenwerking met de andere leden van het schoolteam. Voor hen geldt evenzeer het feit dat er werk moet worden gemaakt van een professionele loopbaan met voldoende uitdaging en variatie.

Ik zal samen met de onderwijsverstrekkers en de vakorganisaties een omvattende loopbaanvisie ontwikkelen en deze gefaseerd uitwerken, rekening houdende met de flexibiliteit en autonomie van de onderwijsinstellingen om een echt personeelsbeleid te kunnen voeren.

Het creëren van een aantrekkelijk loopbaankader volstaat echter niet. Het succesvol implementeren en uitwerken van dit kader in de scholen vergt een sterk personeelsbeleid en dus professioneel schoolleiderschap gesteund door een sterk schoolbestuur. Ook hierover wil ik afspraken maken met de onderwijsverstrekkers en vakorganisaties.

2.4. Een loopbaanlange professionalisering en ondersteuning van leraren realiseren

Leraren moeten de kans krijgen om zich gedurende hun loopbaan professioneel te blijven ontwikkelen. Ik wil dan ook initiatieven nemen die leraren aanmoedigen en ondersteunen om hun kennis en vaardigheden op te bouwen en blijvend te versterken.

Er is een te grote én te vroegtijdige uitval onder startende leraren. Daarom wil ik aansluitend op de versterking van de lerarenopleiding een kader creëren zodat elke school via aanvangsbegeleiding de beginnende leraar de nodige ondersteuning kan geven om de pas verworven competenties uit te breiden en te verdiepen. De aanbeveling van de beleidsgroep 'aanvangsbegeleiding', die stelt dat zowel de school waar de beginnende leraar tewerkgesteld is, als de lerarenopleiding en de pedagogische begeleidingsdiensten hierin een rol op te nemen hebben, kan hierbij als inspiratie worden gebruikt.

Een loopbaanlange professionalisering moet deel uitmaken van de opdracht van elk personeelslid. Een cultuur van collectief leren en kritisch reflecteren met de collega's over de eigen praktijk en ervaringen is hierbij één van de faciliterende factoren. Ik verwacht dat elke school zich engageert om daar werk van te maken in het kader van een ruimer personeelsbeleid en interne kwaliteitszorg. Ze kan hierbij op de ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst rekenen.

De evaluatie van de pedagogische begeleidingsdiensten toonde onder andere aan dat leraren en directies nood hebben aan ondersteuning op het vlak van pedagogische en (vak)didactische processen.

We focussen de rol en de financiering van de pedagogische begeleidingsdiensten terug op de ondersteuning van leraren. De aanbevelingen als resultaat van de visitatie van de pedagogische begeleidingsdiensten vervat in de verschillende rapporten Monard, moeten door de begeleidingsdiensten opgevolgd worden.

Om begeleidingsdiensten toe te laten in hun begeleidingswerk het accent te leggen op de begeleiding op de werkvloer wil ik de betrokken diensten het vertrouwen geven om met meer flexibiliteit en autonomie eigen prioriteiten te bepalen.

De verdere professionalisering van de diensten zie ik als een sterkere onderlinge samenwerking tussen alle begeleidingsdiensten en met externe partners (lerarenopleidingen, onderzoekers,...).

Ik voorzie in een structureel overleg tussen de overheid en de pedagogische begeleidingsdiensten waar we de kwaliteit van de ondersteuning van leraren en scholen opvolgen. Dit structurele overleg moet ons in staat stellen om geleidelijk aan een beeld te krijgen van de mate waarin de betrokken diensten opvolging hebben gegeven aan de adviezen van de commissie Monard.

Ik voorzie een tweede visitatie in de tweede helft van de legislatuur, waarbij ik na ga of de pedagogische begeleidingsdiensten de doelstellingen geïntegreerd hebben en initiatieven nemen om deze te bereiken.

Een sterkere aanwending van (praktijkgericht) onderwijsonderzoek moet de professionalisering versterken. Vooreerst wil ik een betere doorstroom van de resultaten van praktijkonderzoek naar de school- en klaspraktijk realiseren. Dit houdt onder andere in dat er meer dan vroeger rekening wordt gehouden met de noden die bestaan op de school- en klasvloer en dat er een afstemming is tussen instellingen die praktijkgericht onderzoek opzetten en leraren en scholen.

Ik wil daarnaast werk maken van een meer coherente en afgestemde inzet van de bestaande middelen voor praktijkgericht onderzoek. Deze afstemming mag vanzelfsprekend de autonomie van de scholen, betrokken onderzoeksinstellingen, expertisenetwerken, pedagogische begeleidingsdiensten, en alle andere betrokken actoren niet in de weg staan, maar moet leiden tot een versterking van het professionaliseringsbeleid voor leraren en onderwijsinnovatie in scholen.

3. Strategisch doel 3: Onderwijsinstellingen versterken

3.1. *Het inschrijvingsbeleid vereenvoudigen en vernieuwen*

Ik wil, in overleg met alle stakeholders, het decretaal kader voor de inschrijvingen in het leerplichtonderwijs vereenvoudigen. Het huidige inschrijvingsrecht is complex, onder andere door de techniciteit van de operationalisering en omwille van de verschillen tussen regio's. De vrijheid van schoolkeuze vormt de basis van het inschrijvingsrecht. Echter, de combinatie van capaciteitsdruk en het geheel aan regels maakt dat ouders en scholen dit inschrijvingsrecht soms net ervaren als een beperking van die vrije schoolkeuze. De leidraad bij de ontwikkeling van een nieuw decretaal kader is 'vereenvoudiging' en een 'versterking van de vrije schoolkeuze', rekening houdend met de capaciteitsdruk in bepaalde regio's. Fysieke wachtrijen en kampeertoestanden blijven immers te vermijden.

We hebben oog voor de gelijke kansen van elk kind, de gemengde samenstelling van de samenleving en het engagement van de schoolbesturen. Daarbij vertrekken we van het vereenvoudigd inschrijvingsrecht vanuit de volgende specifieke doelstellingen:

- maximale keuzevrijheid van de ouders;
- het realiseren van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen;
- het vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie;
- bijkomend voor Brussel: de bescherming van de gelijke onderwijs- en inschrijvingskansen van Nederlandstaligen en het behoud van het Nederlandstalig karakter van het door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs.

Het buitengewoon onderwijs heeft nood aan een eigen kader voor inschrijvingen. We geven het nieuwe kader vorm samen met de koepels, het GO! en andere betrokkenen. In functie van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor de leerlingen wordt daarbinnen gekeken naar mogelijke linken met Welzijn, de werking van de multifunctionele centra (MFC)...

Ik wil ook een oplossing vinden voor de problematiek van de meervoudige inschrijvingen. Leerlingen die niet komen opdagen zetten een carrousel van in- en uitschrijvingen in gang, die een optimale start van het schooljaar bemoeilijken. Een duidelijk, maar eenvoudig regulerend kader voor meervoudige inschrijvingen en voor uitschrijvingen moet op dit vlak meer duidelijkheid scheppen en een juist beeld geven van de beschikbare plaatsen in scholen.

Met betrekking tot het lokaal overlegplatform (LOP) ontwikkel ik een plan van aanpak zodat gemeenten desgewenst hun regierol in het kader van lokaal onderwijsbeleid ten volle kunnen opnemen, al dan niet in samenwerking met andere gemeenten. Dat plan van aanpak heeft als doel de overdracht van de LOP-werking naar de lokale besturen vlot te regelen zodat opgebouwde expertise niet verloren gaat. De timing laat ik sporen met de wijziging van het inschrijvingsdecreet.

3.2. *Een optimalisatie van het onderwijslandschap mogelijk maken*

Schoolbesturen verdienen meer vertrouwen en ruimte om hun eigen schoolbeleid te voeren. Ik responsabiliseer hen hierin en verwacht een sterk beleid dat inspeelt op de gerealiseerde uitkomsten.

Ook voor schoolbesturen geldt dat de context waarin zij moeten werken steeds complexer wordt en dus dienen zij te beschikken over voldoende bestuurskracht om deze uitdagingen aan te gaan. Ik maak in overleg met de onderwijspartners verder werk van een structurele samenwerking tussen schoolbesturen en een optimalisatie van het bestuurlijke onderwijslandschap, met respect voor de verscheidenheid ervan en in de geest van het subsidiariteitsbeginsel met aandacht voor regionale verankering. In uitvoering van onderwijsdecreet XXIV zal ik schoolbesturen die hier werk van maken en die beantwoorden aan bepaalde kenmerken ondersteunen. Het is echter belangrijk dat individuele scholen voldoende herkenbaar zijn en kunnen blijven inspelen op hun lokale context. Zeker voor het basisonderwijs blijf ik inzetten op de nabijheid van scholen.

Ik wil meer samenwerking tussen scholen van het officieel onderwijs (gemeentelijk, stedelijk en provinciaal onderwijs en het GO!) stimuleren, vertrekkend van de voorstellen van de expertencommissie 'één publiek net', maar kan geen verplichte samenwerking opleggen.

Ik zorg er ook voor dat het netwerk van de vrije keuzescholen fijnmaziger wordt. Elke openbare school met open karakter moet ingeschakeld kunnen worden als vrije keuzeschool. Ik schrap daarom de voorwaarde om met een officieel CLB samen te werken.

Met de integratie van de sectorale subsidies voor flankerend onderwijsbeleid aan lokale besturen in het Gemeentefonds vanaf 2016 wil ik de lokale besturen hierin meer beleidsruimte geven. Zo worden zij regisseur van het flankerend onderwijsbeleid op hun grondgebied.

Provincies zullen hun rol als inrichtende macht kunnen blijven uitoefenen, en ook initiatieven kunnen blijven nemen binnen onderwijs die raakvlakken hebben met gewestbevoegdheden.

In mijn beleid zal ik ook aandacht hebben voor de noden die eigen zijn aan de specificiteit van grootstedelijke of meer landelijke gebieden.

3.3. Naar een meer eenvormig landschap voor internaten evolueren

Ik bouw, in nauwe samenwerking met mijn collega bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, verder aan een kader voor de residentiële opvang van jongeren. Ik voer samen met de inrichters van internaten een breed debat rond een omvattend kader voor verblijf in onderwijs. Daarbij stel ik voorop dat gelijke situaties ook een gelijke behandeling krijgen. Binnen het geheel van residentiële opvang van jongeren is er steeds sprake van drie functies die in wisselende intensiteit aan bod komen: onderwijs, logies en begeleiding. Ik streef ook naar meer homogene bevoegdheden.

Specifiek voor de internaten buitengewoon onderwijs geef ik uitvoering aan de motie van het Vlaams Parlement van 3 oktober 2012²⁸ om te zorgen voor een kwaliteitsvol verblijf tijdens schoolvrije dagen.

Binnen de bestaande middelen wil ik werk maken van de regularisatie van de personeelsleden in een DAC-statuuat in de internaten van het gesubsidieerd vrij onderwijs en van de personeelsleden in een GESCO-statuuat.

3.4. De werkingsmiddelen in het leerplichtonderwijs evalueren

Momenteel evalueert men het financieringsmechanisme in het gewoon basis- en secundair onderwijs op twee manieren. Het lopende OBPWO-onderzoek gaat na of de scholen de middelen aanwenden volgens de uitgangspunten en doelstellingen van het decreet. Men onderzoekt de factoren die bijdragen tot de verschillen in werkingsmiddelen, in hun relatie tot de behoefte aan en de aanwending van werkingsmiddelen. De resultaten van dit onderzoek worden in het voorjaar van 2015 verwacht. Tegelijkertijd voert het Rekenhof een audit uit van de toekenning en aanwending van de werkingsmiddelen van het gewoon basis- en secundair onderwijs.

De werkingsmiddelen evolueren naar een basistoelage die voor elke leerling gelijk is op basis van het onderwijsniveau (kleuter, lager, secundair) en de studierichting. In het officieel onderwijs blijf ik voorzien, als gevolg van de verplichting tot het aanbieden van verschillende levensbeschouwelijke vakken en de vrije keuze, in een bijkomende toelage.

Ik zal voorafgaand aan de wijzigingen aan het financieringssysteem, in ruime mate overleg plegen met alle onderwijsactoren.

3.5. Het aanbod en de financiering in het hoger onderwijs bijsturen

Vertrekkende van de resultaten van de evaluatie van de financiering van het hoger onderwijs, wil ik het financieringssysteem aanpassen en transparanter maken, onder andere door een grondige evaluatie van de puntengewichten.

Ik wil ook meer synergie met het wetenschapsbeleid realiseren en de verschillende financieringsstromen, zoals het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) of de aanvullende onderzoeksmiddelen voor de universiteiten, beter op elkaar afstemmen. Waar mogelijk zal ik ook binnen onderwijs synergie met industrie en bedrijfswereld stimuleren.

Samen met associaties, hogescholen en universiteiten maak ik werk van een rationalisering van het opleidingsaanbod. Ik streef zowel naar inhoudelijke transparantie (overzichtelijk aantal basisopleidingen, duidelijke naamgeving) als naar organisatorische optimalisatie (schaalgrootte, geografische spreiding, structurele samenwerking tussen instellingen). Ik zal bij de erkenning van nieuwe

---

²⁸ De motie van de dames Kathleen Deckx, Kathleen Helsen, Helga Stevens, Else De Wachter en Daniëlle Godderis-T'Jonck, de heer Jos De Meyer en mevrouw Katrien Schryvers tot besluit van het op 3 oktober 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de onderfinanciering van de internaten voor buitengewoon onderwijs en de opvangcentra in het Gemeenschapsonderwijs (GO!) waarin aan de regering gevraagd wordt om de overheveling van de medisch-pedagogische instituten van het Gemeenschapsonderwijs (MPIGO) naar het beleidsdomein Welzijn onmiddellijk te regelen met de bijbehorende omkadering en werkingsmiddelen en een duidelijke positionering te bepalen van de betreffende instellingen in het welzijnslandschap.

opleidingen de bestaande criteria voor de macrodoelmatigheidstoets strikt toepassen en vermijden dat het aantal opleidingen blijft toenemen. Ook de criteria die gelden voor het verlengen van opleidingen, zullen strikt worden toegepast.

Samen met mijn collega bevoegd voor Wetenschapsbeleid en in overleg met de universiteiten zal ik het Vlaams academisch bibliografisch bestand voor de sociale en de humane wetenschappen oppuntstellen, zodat publicaties in het Nederlands en bijdragen aan het maatschappelijk debat beter gevaloriseerd worden.

Ik bouw het hoger beroepsonderwijs (HBO5) uit tot een volwaardig onderdeel van het hoger onderwijs. Via deze weg krijgen meer jongeren de kans om een kwalificatie hoger onderwijs te behalen en met succes in te stromen op de arbeidsmarkt of nadien via een verkort traject een professionele bacheloropleiding te doorlopen. Sinds 1 september 2014 zijn hogescholen, centra voor volwassenenonderwijs en secundaire scholen met HBO5 verpleegkunde gezamenlijk verantwoordelijk voor de HBO5-opleidingen. Ik zal in overleg met hen werk maken van een optimalisering van het HBO5-landschap.

Voor het HBO5-aanbod wil ik de verschillen die bestaan tussen hogescholen, secundaire scholen en de centra voor volwassenenonderwijs op het vlak van personeelsregelgeving, studentenvoorzieningen, examenbetwistingen, studiegelden, ... wegwerken. Ik zal ook onderzoeken hoe het financieringssysteem voor het HBO5 beter kan aansluiten bij dat van het hoger onderwijs.

3.6. *Het onderwijsbeleid voeren in de Vlaamse Rand en Brussel*

De uitdagingen van het Nederlandstalige onderwijs in het tweetalig gebied Brussel hoofdstad, zoals onder meer de inschrijvingsproblematiek, de kleuterparticipatie, de afstemming onderwijs-arbeidsmarkt, zittenblijven, spijbelen, vroegtijdig schoolverlaten, het talenbeleid in scholen, de kennis van het Nederlands en de problematiek van het werven en behouden van onderwijspersoneel in Brussel, vormen belangrijke aandachtspunten. Om deze aan te pakken zal ik maximaal samenwerken met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en contact houden met de Franse Gemeenschap.

Ik wil de ontwikkeling van brede scholen in Brussel en de regierol die de VGC daarin opneemt, mee ondersteunen. Door erkende Nederlandstalige kinderopvang en erkende Nederlandstalige buitenschoolse opvang zoveel mogelijk te integreren in het onderwijs en in de nabijheid aan te bieden, is een directe doorgaande lijn tussen zorg en onderwijs mogelijk. Het biedt de kans aan scholen en zorginstellingen om een antwoord te geven op de grootstedelijke uitdagingen waarmee Brussel geconfronteerd wordt.

Ook in Brussel streef ik naar een voldoende capaciteit voor het kleuter- en leerplichtonderwijs zodat personen die zich tot het Vlaamse onderwijs richten ook effectief een plaats vinden voor hun kind. Een instrument om de capaciteit beter te kunnen monitoren kan hierin ondersteunend werken. Samenwerking met de VGC is aangewezen aangezien zij goed geplaatst zijn om het lokaal overleg met de Brusselse scholen te coördineren. Ik reken erop dat de Franse Gemeenschap een evenwaardige inspanning doet en ga daartoe in overleg.

Verder zie ik toe op een correcte toepassing van de "Brusseltoets" als beleidsinstrument, opdat de onderwijsmaatregelen die ik plan te nemen ook toepasbaar zijn op het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

Ik engageer me om mee te werken aan de spoedige renovatie van het Koninklijk Muziekconservatorium te Brussel opdat het Nederlandstalig conservatorium (behorende tot de Erasmushogeschool Brussel) opnieuw over een behoorlijke onderwijsinfrastructuur zal kunnen beschikken. Dit engagement komt tot uitvoering in overeenstemming met de voorwaarden die onderhandeld zijn tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Federale Overheid. Deze renovatie zal gebeuren op basis van het akkoord tussen de twee gemeenschappen en de federale overheid. Op Vlaams niveau zal dat in samenspraak zijn met de minister bevoegd voor Brussel.

In de periode 2008-2013 is het aantal leerlingen met een andere thuistaal dan het Nederlands in de Nederlandstalige scholen in de Vlaamse Rand sterk toegenomen. Voor het basisonderwijs gaat het om een stijging van 30,9% naar 37,8%. In het secundair onderwijs steeg het aantal anderstalige leerlingen van 19% tot 25,8% in dezelfde periode. De doelstelling voor het onderwijs in de Vlaamse Rand is dat vermeden wordt dat taalachterstand Nederlands zich omzet in leerachterstand. Ik zet de inspanningen op het vlak van ondersteuning van scholen in de Vlaamse Rand bij het implementeren van hun talenbeleid Nederlands verder. Ik richt daarvoor een Task Force Onderwijs Vlaamse Rand op. Daarin verzamelen we alle expertise van leraars, directeurs, begeleiders en vertegenwoordigers van lokale besturen die de problematiek dag in dag uit hebben ervaren. De taakstelling van de Task Force is tweeledig. Ten eerste moet de Task Force komen tot een synthese van het bestaande studiemateriaal en moet deze van methodieken die bewezen hebben te werken op het terrein aflijnen. Ten tweede moet de Task Force er voor zorgen dat die positieve methodieken nog actiever worden geïmplementeerd in de scholen. Ik sta op de correcte naleving van de taalwetgeving ten aanzien van de Nederlandstalige faciliteitenscholen en neem contact op met mijn collega van de Franse Gemeenschap met betrekking tot de middelen die de Nederlandstalige faciliteitenscholen toekomen.

3.7. Internationale ontwikkelingen vertalen in Vlaams onderwijsbeleid

Het Vlaamse onderwijsbeleid is ingebed in de ruime internationale beleidscontext. Ik zet daarom in op een goede Vlaamse vertegenwoordiging op de verschillende internationale beslissingsfora. Zo wil ik zowel de beleidsactoren als de lerenden en onderwijsinstellingen ondersteunen in het benutten van de mogelijkheden die de Europese en internationale samenwerking ons te bieden heeft.

De samenwerking met de Europese Unie (EU) is daarin prioritair, omdat de impact van het Europese beleid op het Vlaamse onderwijs steeds groter wordt. Ik zal bij de evaluatie van de 'Europa2020'-strategie het belang van onderwijs en vorming in het bereiken van de strategische doelstellingen van de EU benadrukken. Ik wil ook mee bewerkstellingen dat 'Education and Training 2020', het specifieke raamwerk voor onderwijssamenwerking binnen de EU, meer focus krijgt en coherent is met de ontwikkelingen die zich voordoen in andere internationale gremia zoals de Europese hoger onderwijsruimte (Bolognaproces), de Raad van Europa en de Benelux.

België neemt tussen november 2014 en april 2015 het voorzitterschap op van de Raad van Europa. Vlaanderen zal vanaf 2017 voor 4 jaar het onderwijssecretariaat van ASEM opnemen. Ik zal deze gelegenheden te baat nemen om het belang van internationale samenwerking in onderwijs te beklemtonen en te versterken.

Ik zal ook verder inzetten op het uittekenen van het onderwijsbeleid van de OESO die het voortouw neemt in de internationale vergelijking van onderwijssystemen door tal van internationaal comparatief onderzoek (PISA, PIAAC, TALIS, ...) en wetenschappelijk onderbouwde thematische doorlichtingen.

In het kader van de post-2015 ontwikkelingsagenda van de VN zal ik de centrale rol van onderwijs verdedigen. De vlaggenschipprogramma's "Education for all" en "Education for Sustainable Development", alsook het werk rond de internationale erkenning van onderwijskwalificaties van de UNESCO, zullen door Vlaanderen verder mee worden uitgetekend.

Voor wat betreft het Nederlandstalig onderwijs in het buitenland zal ik overleggen met mijn Nederlandse collega om ervoor te zorgen dat een kwaliteitsvol aanbod gewaarborgd blijft. Ik bekijk eveneens hoe afstandsonderwijs verder kan ontwikkeld worden.

Inzake het bilateraal onderwijsbeleid en ontwikkelingssamenwerking zal ik mijn beleid inschrijven in het globale buitenlands beleid van de Vlaamse Regering. Wat betreft ontwikkelingssamenwerking heb ik extra aandacht voor onderwijsprogramma's die in het Zuiden gerealiseerd worden.

3.8. Juridisering, regeldruk en planlast terugdringen

3.8.1. Een globaal akkoord om planlast te verminderen

Het terugdringen van planlast die scholen en leraren hindert in de autonome uitoefening van hun werk is een belangrijke beleidsprioriteit. Ik wil komen tot een globale aanpak tegen planlast en wil hierbij vertrekken van de beleidsaanbevelingen die voortkwamen uit de twee onderzoeken naar planlast in het leerplichtonderwijs en het hoger onderwijs²⁹. Die hebben betrekking op verschillende facetten van de schoolorganisatie zoals de interne kwaliteitszorg, het extern toezicht op kwaliteit (onder andere het toezicht op maat, het doorlichtingskader expliciteren), het inzetten op verdere professionalisering van de directie en het personeel, de interne organisatie van de instellingen zelf en allerhande sturingsmechanismen en regels die op macro-, meso- én microniveau worden opgelegd.

De rapporten tonen aan dat planlast een gevolg is van beslissingen op alle bestuursniveaus en daarom wil ik de strijd tegen planlast voeren samen met alle betrokken onderwijspartners. Ik wil daarbij komen tot een globaal akkoord met al die partners met duidelijke engagementen om op elk bestuursniveau de planlast te herleiden tot redelijk en zinvolle proporties inherent aan planmatig en professioneel school maken.

De overheid zal alvast zijn verantwoordelijkheid daarin opnemen. Ik zet ook in op een verdere digitalisering en administratieve vereenvoudiging zoals het e-loket en zal het principe dat een overheid maar één keer dezelfde gegevens kan opvragen strikter hanteren door meer in te zetten op open data en structurele data-uitwisselingen.

---

²⁹ Kenis P., Van Andel W., Michielsens P., 2013, Kom op tegen planlast!, Antwerp Management school
Decraemer A., De Rynck F., Dewaele J., Waeyenberg E., 2013, planlast in het hoger onderwijs, Universiteit Gent, te vinden op
<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo/rapporten/Planlast/onderzoekplanlastverminderingleerplichtonderwijs.pdf> en
<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo/rapporten/Planlast/Onderzoekplanlastverminderinghogeronderwijs.pdf>

Aan de onderwijsinspectie vraag ik om vooral oog te hebben voor het verminderen van onnodige planlast die een doorlichting met zich meebrengt.

3.8.2. *Scholen ondersteunen bij de toenemende juridisering*

De klassenraad is een professionele instantie die de leerlingen evalueert. Samen met de directeur heeft de klassenraad het beste voor met elke leerling. Ik heb hierbij vertrouwen in de beslissingen van de klassenraad en in de rol van de directeur. Zij verdienen het maximale respect voor wat ze doen en de beslissingen die ze nemen.

Ik begrijp dat er steeds meer juridisering is, namelijk dat steeds meer aspecten van het maatschappelijk leven vertaald worden in rechten en plichten van individuen. Dit zet zich ook door binnen het onderwijsdomein. Een beroep tegen een beslissing van de klassenraad kan en mag, maar bij de juridisering is het van belang dat men die professionaliteit van de klassenraad en de directeur niet uit het oog verliest.

Het evaluatiebeleid is volledig de autonomie van de school. In dialoog met scholen en ouders gaan we na hoe we de voortschrijdende juridisering van ons onderwijs, waarbij beslissingen van klassenraden en schoolbesturen almaar vaker worden voorgelegd aan de rechter, onnodig kunnen maken.

Ik wil het vertrouwen in leraren en hun professionaliteit herstellen. Dat kan door na te gaan hoe scholen meer kunnen inzetten op dialoog en heldere, open communicatie. Daarbij hoort ook een goede verantwoording en motivering van beslissingen, en het organiseren van voldoende inspraak.

Daarnaast wil ik de koepels en het GO! aanmoedigen om schoolbesturen, directies en leraren beter te ondersteunen om met de juridisch technische aspecten van hun werk om te gaan.

Ik houd de werkzaamheden en de uitspraken van de raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen tegen het licht. De wijze waarop de beroepsmogelijkheden uit het decreet rechtspositie van de leerling in het secundair onderwijs zullen worden toegepast, zullen eveneens worden opgevolgd.

3.8.3. *Regels verminderen, schoolproof maken en verduidelijken*

Er is een algemene maatschappelijke bezorgdheid over de sterk stijgende kwantiteit, techniciteit en afnemende duurzaamheid van nieuwe regelgeving en dit zowel op internationaal, federaal als Vlaams niveau. Ook voor het onderwijs komt er steeds meer en steeds sneller nieuwe en bijkomende regelgeving. Ik verwijs hiervoor bijvoorbeeld naar de sterk uitdijende genummerde onderwijsdecreten. De toepassing van het legaliteitsbeginsel in onderwijs is daar niet vreemd aan.

Het bewaken van de kwaliteit van de regelgeving en het beheersbaar houden ervan is een overheidsdoelstelling die al werd vertaald in verschillende beleidsinstrumenten. Ik sluit mij daar bij aan door een regeldruktoets bij nieuwe onderwijsregelgeving en een onderwijstoets bij alle Vlaamse regelgeving in te voeren.

Niet-onderwijswijsreglementering moet zo veel als mogelijk schoolproof worden gemaakt. Zo wil ik op niveau van de Vlaamse overheid beter bewaken wat de impact van nakende nieuwe regelgeving op scholen is en alternatieven voorleggen die meer haalbaar zijn. Voor andere bestuursniveaus dan het Vlaamse zal ik via informeel en formeel overleg aandacht vragen voor de impact van de maatregelen op het onderwijsveld.

3.8.4. Moderne dienstverlening

Wat de dienstverlening betreft, vraag ik mijn administratie om de procedures in de dienstverlening naar de scholen, personeelsleden en ouders kritisch te bekijken en in goed overleg waar mogelijk te vereenvoudigen en te digitaliseren, onder andere door het verder opheffen van de nog resterende papierstromen. Binnen de budgettaire ruimte zal ik hiertoe de nodige middelen voorzien om het huidige dienstverleningsniveau te verbeteren en te versterken. Voorbeelden hiervan zijn de veralgemening van de digitale loonfiches voor de personeelsleden, het faciliteren van verschillende sociale zekerheidsverplichtingen, de uitwisseling van leerlingengegevens via Discimus, ... Op die manier kunnen schoolbesturen en schooldirecties zich wijden aan hun kerntaken.

In het kader van het algemene kerntakendebat ga ik op zoek naar opportuniteiten om de gegevensstromen tussen scholen, mijn administratie en andere beleidsdomeinen te optimaliseren om zo de planlast te verminderen.

Ook in het beleidsdomein onderwijs laat ik een kerntakenplan opmaken. Ik wil zo scherp stellen welke activiteiten van het departement en de onderwijsagentschappen essentieel zijn om de strategische en operationele doelstellingen in deze beleidsnota waar te maken en de dienstverlening optimaal te houden en te versterken.

3.9. In dialoog gaan vergt duidelijke communicatie

Ik zet volop in op vertrouwen naar het hele onderwijsveld. Ik ga voor een actieve duidelijke communicatie, gebaseerd op dialoog en samenwerking met alle onderwijsactoren. Omdat onderwijs iedereen aanbelangt, is heldere en correcte informatie belangrijk. Waar nodig, zal de communicatie geoptimaliseerd worden.

Ik vernieuw de website www.onderwijs.vlaanderen.be. Daarmee investeer ik in heldere, digitale, open en verstaanbare communicatie. Ik zorg ervoor dat dit project uitgerold wordt om de informatie op het juiste moment en op maat aan te bieden. Daarbij worden alle communicatiemiddelen samen en versterkend aangewend. Hierin is ook een rol voor Klasse weggelegd.

Om de onderwijsactoren en de ruimere samenleving zo efficiënt mogelijk te informeren, zorg ik ervoor dat onze databanken en die van partners, websites en informatienetwerken maximaal verbonden zijn.

4. Strategisch doel 4: Werk maken van een Masterplan Scholenbouw

Om de komende jaren de reguliere en bijkomende middelen voor scholenbouw optimaal te investeren, maak ik werk van een globaal masterplan scholenbouw met speciale aandacht voor de verbetering van het bestaand patrimonium en een verhoging van de capaciteit in die steden en gemeenten waar de noden het hoogst zijn.

Ik zal in het kader van het masterplan scholenbouw ook de huidige wachtlijst grondig tegen het licht houden. Ik wil dit doen in nauw overleg met de onderwijsverstrekkers.

Een meerjarenbudget is noodzakelijk om een planmatige inzet van de middelen mogelijk te maken in het kader van een masterplan scholenbouw, zowel voor reguliere middelen als capaciteitsmiddelen.

Samen met de taskforces zal ik anticiperen op de lokale capaciteitsnoden. Hierbij aansluitend zie ik ook een meerwaarde in het in kaart brengen van de opportuniteiten van hergebruik van leegstaande gebouwen en ongebruikte terreinen.

4.1. *Uitbreiden van capaciteit*

Op basis van geactualiseerde bevolkingsprognoses zal ik een structureel beleid ontwikkelen om het tekort aan schoolcapaciteit aan te pakken, in de eerste plaats in die steden en gemeenten waar de capaciteitsdruk het grootst is. Ik werk verder aan de ontwikkeling van instrumenten om de capaciteit beter te kunnen monitoren. Ik wil de lokale besturen erkennen in hun rol als regisseur en wat hun specifieke kennis betreft bij de lokale aanpak van de capaciteitsproblematiek, vooral omdat zij de lokale noden het best kunnen inschatten en zij bevoegd zijn om vergunningen te verlenen.

Ik leg de focus op duurzame oplossingen en kwalitatieve dossiers. Investerings in modulaire systeembouw blijven mogelijk, maar enkel als dit past in het kader van een langetermijnvisie.

Door in te zetten op multifunctionele gebouwen via onder andere het stimuleren van overleg met onderwijsverstrekkers in het secundair onderwijs en andere partners wil ik vermijden dat er op termijn een overcapaciteit komt in het basisonderwijs.

De te verwachten capaciteitsproblematiek in het secundair onderwijs zal complexer zijn dan die in het basisonderwijs, omdat er rekening dient te worden gehouden met de veelheid aan studierichtingen, de grotere mobiliteit van leerlingen en de eventuele keuze voor domein- en campusscholen zoals voorzien in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs.

4.2. *Vernieuwen van het patrimonium en een planmatige aanpak bevorderen*

Heel wat schoolgebouwen zijn dringend aan vernieuwing of vervanging toe. Dit is onder meer een gevolg van het feit dat verscheidene bouw dossiers al jaren op de wachtlijst staan. De hiermee samenhangende knelpunten inzake woonbaarheid, veiligheid en hygiëne vereisen een dringende oplossing. Daarenboven worden de beschikbare middelen te weinig besteed aan de dossiers op de wachtlijst, hetgeen de wachttijd doet toenemen. Omwille van de grote behoeften en de beperkte middelen wordt vandaag immers voorrang gegeven aan afwijkingen op de standaardprocedure van de wachtlijst. In de loop der jaren zijn er verschillende procedures bijgekomen. Dit zorgt voor een bijkomende complexiteit in de communicatie naar het onderwijsveld.

Naast de voorziene verhoging van het budget voor scholenbouw, maak ik werk van een benadering op lange termijn en een meer beheersmatige aanpak van de bestaande wachtlijsten. Ik zal alvast de bestaande wachtlijsten onderzoeken zodat ik een beter beeld krijg van de inhoud van de projecten.

Samen met de onderwijskoepels en schoolbesturen ga ik na hoe men geleidelijk kan overschakelen naar een systeem van objectieve prioriteitscriteria waarbij de procedures tevens worden vereenvoudigd ten behoeve van de schoolbesturen.

In functie van beheersbaarheid van de wachtlijst, een vlotte realisatie van kwalitatieve bouwdoSSIERS en dus een efficiënte aanwending van middelen denk ik ook aan de verdere uitbouw van de digitale dienstverlening. Digitaal beschikbare kerninformatie van bouwdoSSIERS verhoogt de mogelijkheid tot objectieve prioritering en bijsturing van kwalitatief mindere doSSIERS.

De aanpak van de wachtlijst mag niet leiden tot nefaste gevolgen inzake de realisatie van de al ingediende doSSIERS. De schoolbesturen en de overheid hebben er evenwel belang bij om de investeringen in scholenbouw meer planmatig te laten verlopen. Zo kunnen de beschikbare middelen op een efficiënte, duurzame en toekomstgerichte wijze worden ingezet. Een dergelijke planmatige aanpak bestaat al in andere sectorale regelgeving (bijvoorbeeld VIPA, sociaal wonen). Ik zal het opzetten van een langetermijnplanning dan ook stimuleren bij de indieners van bouwdoSSIERS.

Door samen te werken met de VDAB, de private sector, het volwassenenonderwijs, Syntra en het hoger onderwijs zoek ik oplossingen voor een moderne, kwaliteitsvolle didactische uitrusting voor (nijverheids)technische en beroepsgerichte opleidingen in het secundair onderwijs. Op die manier leren leerlingen werken met apparatuur die zij op de arbeidsmarkt ook zullen bedienen.

Tevens wil ik werk maken van een digitaal platform dat goede voorbeelden van nieuwe of vernieuwde schoolinfrastructuur op een visueel aantrekkelijke manier kenbaar maakt en promoot.

4.3. Regels harmoniseren

Zowel sectoroverschrijdende als sectorale regelgeving en financiële ondersteuning zijn van invloed op het vormgeven en realiseren van multi-inzetbare infrastructuur. In dit kader zijn vooral de sectoren onderwijs, welzijn, sociaal wonen, sport, cultuur en onroerend erfgoed relevant.

Niet alleen de realisatie van multi-inzetbare infrastructuur maar ook de kostprijs van de onderwijsinfrastructuur wordt beïnvloed door regelgeving en bepalingen vanuit andere beleidsdomeinen en -niveaus, zoals onder meer op het vlak van energie, brandveiligheid, onroerend erfgoed.

Er is nood aan afstemming en aanpassing van regelgeving. Daarom zal ik in overleg met mijn collega ministers en de onderwijsverstrekkers de verschillende regelgevingen en richtlijnen onderzoeken die van toepassing zijn op schoolinfrastructuur en zo goed als mogelijk op elkaar afstemmen. Men kan subsidiestromen combineren, weliswaar zonder overlap.

De bijzondere procedure “in samenwerking met een andere overheid of een publieke actor” maakt het alvast mogelijk een afwijking van de chronologie van de wachtlijst te vragen. Ik ga na hoe ik deze piste kan optimaliseren.

4.4. Multifunctionele gebouwen voor de toekomst

In de context van beperkte ruimte in Vlaanderen en een krap overheidsbudget is het van belang om prioriteit te geven aan de (ver-nieuw-)bouw van aanpasbare en multifunctionele gebouwen die ook deels ter beschikking kunnen staan van de lokale gemeenschap en in de vakantieperiodes voor speel-, jeugd- en sportpleinwerking, ... Ik maak erover dat dergelijke nieuwe gebouwen multifunctioneel zijn en tegemoetkomen aan een aantal noden van het ‘open school’-concept. Niet alleen in functie van nieuwbouw maar ook bij bestaande schoolinfrastructuur zal ik samen met de minister van sport bekijken welke initiatieven er genomen kunnen worden om schoolsportinfrastructuur toegankelijk te maken en efficiënter te gebruiken buiten de schooluren. We besteden ook expliciete aandacht aan de toegankelijkheid van schoolgebouwen.

Inzake scholenbouw is iedereen gewonnen bij voldoende deskundigheid bij de indieners van bouw dossiers. Daarom wens ik lokale expertiseopbouw en expertisedeling, bijvoorbeeld op niveau van de scholengemeenschap, te stimuleren.

Het door bedrijven of al dan niet publieke opleidingscentra ter beschikking stellen van bepaalde technologische apparatuur en uitrusting via alternative learning places, kan voor de overheid en de betrokken scholen de investeringskosten reduceren. Daarbij denk ik aan stages, praktijklessen op verplaatsing en bedrijfsbezoeken. Daarom zal ik de mogelijkheden onderzoeken om samenwerkingsverbanden tussen scholen en bedrijven of opleidingscentra te stimuleren.

Verder zet ik in op een moderne en veilige ICT-infrastructuur, die beantwoordt aan de noden van de kennismaatschappij. Ter vervanging van de huidige aflopende regeling zal daarom een nieuwe raamovereenkomst worden onderhandeld rond breedband internet voor scholen. Om tegemoet te komen aan de noden inzake veilig ICT-gebruik wil ik het e-safetylabel uitrollen en voorzie ik de nodige sensibilisering.

4.5. Nieuwe paden bewandelen op het vlak van financiering

De uitdagingen in schoolinfrastructuur zijn te groot om enkel met de bestaande reguliere financieringspistes verder te werken.

Inzake alternatieve financiering zie ik vooreerst toe op het uitvoeren van het DBFM-project (Design – Build – Finance – Maintain) ‘Scholen van Morgen’. Dit project is erg belangrijk. Het werd de voorbije legislaturen opgestart maar ondervond enige vertraging in de opstartfase mede door de financiële crisis. Het is een ambitieus project waarvan de bouwwerven nu effectief op gang komen die dan in de volgende jaren nieuwe schoolgebouwen opleveren. Deze gebouwen worden vervolgens tegen een prestatiegebonden beschikbaarheidsvergoeding gedurende 30 jaar ter beschikking gesteld en onderhouden door de DBFM ‘Scholen van Morgen’. De kwaliteit van de dienstverlening wordt verzekerd via penalisaties in de beschikbaarheidsvergoedingen en na 30 jaar is er een eigendomsoverdracht naar de schoolbesturen voorzien. Bij de beoordeling van de doelstelling van prijs-kwaliteit dient men hiermee rekening te houden.

Het project Scholen van Morgen werd ondanks meerdere positieve adviezen geconfronteerd met nieuwe ESR-regels over waarborgen. De spreiding van deze lasten is volgens de Europese begrotingsregels enkel mogelijk indien men projecten inzake publiek private samenwerking (PPS) opzet. Inzake PPS voorzien deze Europese regels bij de realisatie van infrastructuurprojecten dat een private partner het merendeel van de projectrisico's draagt (het zogenaamde bouwrisico en het beschikbaarheidsrisico of het vraagrisko). Deze regels hebben ertoe geleid dat overheden zogenaamde DBFM-projecten in verschillende varianten hebben opgezet. De regels zijn in hun toepassing door de Europese instanties in de laatste jaren evenwel verstrengd.

Ik zal onderzoeken in welke mate nieuwe eventueel kleinere, vereenvoudigde en meer projectspecifieke DBFM-operaties inzake schoolgebouwen kunnen worden opgezet. Hierbij moet er onder meer worden gekeken naar de mogelijkheden van co-financiering en de betoelaging van multi-inzetbare PPS projecten. Een belangrijke randvoorwaarde hierbij is dat er voorafgaandelijk duidelijkheid moet zijn over de toepassing van de Europese regels terzake. Vlaanderen heeft behoefte aan een kader dat de nodige rechtszekerheid in de volgende jaren verschaft. Hierbij zal ik lessen trekken uit de eerste inhaalbeweging 'Scholen van Morgen'. Ik zal dit echter slechts doen wanneer er in het kader van het DBFM-programma 'Scholen van Morgen' voldoende schoolgebouwen zijn opgeleverd en ook de eerste ervaringen met betrekking tot het onderhoud kunnen worden opgelijst.

Ik behoud en versterk de bestaande betoelaging van schoolgebouwen, maar neem daarnaast ook nieuwe initiatieven. Ik wens de beschikbare middelen voor schoolinfrastructuur zo efficiënt mogelijk te besteden en treed in overleg met AGIO en het GO! om hiervoor concrete verbetervoorstellen te formuleren.

Zo is het in budgettaire beperkte tijden noodzakelijk om meer kostenefficiënt te bouwen. Ik onderzoek of de regelgeving daarvoor moet worden aangepast en welke stimulansen mogelijk zijn. Het biedt een onmiskenbare meerwaarde voor de subsidiërende overheid en de schoolbesturen om na te gaan wat de noodzakelijke randvoorwaarden zijn om te komen tot duurzame onderwijsinfrastructuur voor een substantieel lagere prijs.

Daarnaast bekijk ik de mogelijkheden om huursubsidies voor schoolinfrastructuur substantieel uit te breiden met het oog op multi-inzetbare infrastructuur. Tot nu toe waren die huursubsidies enkel voorbehouden voor capaciteitsnoden. Door een bredere inzet van deze piste kunnen we een extra alternatief bieden aan de scholen.

5. Strategisch doel 5: Topkwaliteit realiseren

5.1. Instellingen verantwoordelijkheid geven voor kwaliteitszorg

Elke school draagt de verantwoordelijkheid om onderwijs van een goede kwaliteit aan te bieden en haar eigen kwaliteit systematisch te bewaken. De school kiest voor de bewaking van de kwaliteit haar eigen instrumenten, aangepast aan haar specifieke situatie en lokale context.

Scholen kunnen bij het uittekenen van een kwaliteitsbeleid en de ontwikkeling van een cultuur van zelfevaluatie rekenen op de ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdiensten. De overheid kan daarin faciliterend optreden door gegevens

uit onderwijsdatabanken, wetenschappelijk onderzoek, periodieke peilingen, internationaal vergelijkend onderzoek,.... aan scholen ter beschikking te stellen. Aan de inspectie zal ik vragen om met de scholen in dialoog te gaan over de data die ze in het kader van haar kwaliteitstoezicht verzamelt en gebruikt, om de scholen te stimuleren tot datagebruik in het kader van hun interne kwaliteitszorg.

Ik blijf achter de principes van het Kwaliteitsdecreet van 2009 staan inzake de kwaliteitscontrole op scholen. Bij de toepassing ervan geef ik de eigen verantwoordelijkheid van scholen een belangrijke plaats. Zo wil ik de klemtoon meer leggen op kwaliteitsbeleid dat scholen zelf ontwikkelen. Zodoende stel ik het interne kwaliteitsbeleid van de school centraler in de externe kwaliteitsbewaking van het onderwijs. Ik maak duidelijke afspraken over welke normen door de inspectie gehanteerd worden bij de vaststelling van tekorten met betrekking tot de decretale kwaliteitseisen en welke instrumenten bij de scholen kunnen opgevraagd worden ter verantwoording.

In overleg met het onderwijsveld zorg ik voor een aanvulling van het referentiekader voor onderwijskwaliteit door duidelijke kwaliteitscriteria, normen en/of ontwikkelingsschalen op te stellen. Op die manier kunnen de bevindingen van de kwaliteitsbewaking door de school zelf het startpunt zijn van een doorlichting door de onderwijsinspectie. Dit zal leiden tot een nog meer gedifferentieerde doorlichting, zowel wat betreft intensiteit als frequentie. Ik schep duidelijkheid over de verwachte output en het gewicht ervan bij het kwaliteitstoezicht door de inspectie. De inspectie vraag ik om in de toekomst nog meer in te zetten op transparantie en een participatieve aanpak van de doorlichting. Ik streef ook naar een vereenvoudiging van de erkenningsvoorwaarde met betrekking tot de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Al deze wijzigingen aan het toezicht van de inspectie moeten leiden tot een significante daling van de administratieve lasten.

De overgang naar een nieuw systeem voor externe kwaliteitszorg in het hoger onderwijs wil ik beter stroomlijnen. Deze stap naar meer autonomie en verantwoordelijkheid voor het interne kwaliteitsbeleid van de hoger onderwijsinstellingen moet gepaard gaan met een zo beperkt mogelijke administratieve en financiële last. Hiertoe installeer ik een werkgroep die werk maakt van én vereenvoudiging van de huidige werkwijze én voorstellen doet om tot een meer geïntegreerd systeem te komen. Op basis van deze besprekingen maak ik dan verdere beleidskeuzes.

Om de kwaliteit van het huisonderwijs beter te waarborgen dienen jongeren die huisonderwijs volgen zich sinds dit schooljaar op vaste tijdstippen in te schrijven bij de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap en slagen voor de examens. Deze regeling botste op weerstand bij sommige aanbieders van huisonderwijs. Daarom zal ik de dialoog aangaan met de aanbieders van collectief huisonderwijs, met het oog op het optimaliseren van de slaagkansen van deze jongeren bij de Examencommissie. Waar nodig vullen ze hun aanbod aan of sturen ze het bij en indien dit een beperking inhoudt voor het eigen pedagogisch en onderwijskundig project geeft de verstrekker aan wat als alternatief zal worden aangeboden.

5.2. De kwaliteit versterken door informatierijke omgevingen te creëren

Wanneer een school wil nagaan of ze kwaliteitsvol werkt, heeft ze onder meer goede instrumenten nodig om zicht te krijgen op haar eigen werking en op haar

resultaten. Daarom ondersteun ik verder in de ontwikkeling van toetsen en het creëren van informatierijke omgevingen die scholen ondersteunen in hun interne kwaliteitszorg en zelfevaluatie.

Ik geef vorm aan het open databeleid van de Vlaamse Regering door de uitbouw van informatierijke omgevingen voor scholen. Hiermee kunnen schoolleiders en -besturen hun beleid baseren op valide informatie en kennis. Op het platform 'Mijn Onderwijs' kunnen scholen nu al informatie die ze aan de overheid bezorgen op een overzichtelijke en geaggregeerde wijze terug krijgen. Ik zal die informatie nog uitbreiden en ik bouw, binnen de budgettaire ruimte, het datawarehouse Onderwijs en Vorming verder uit.

Zoals voorzien in het masterplan secundair onderwijs worden alle leerlingen op het einde van het basisonderwijs getoetst. Met de onderwijsverstrekkers ga ik na hoe we de huidige toetsen van het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap (OVSG) en de interdiocesane proeven kunnen laten valideren door het Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen. Vertrekkend van deze toetsen en de paralleltoetsen die voortkomen uit de peilingsproeven, maak ik werk van een 'toolkit met gevalideerde toetsen' waar scholen naar eigen keuze gebruik van kunnen maken in het kader van interne kwaliteitszorg en heeft ook tot doel gegevens te verzamelen op systeemniveau. Met de onderwijsverstrekkers van het secundair onderwijs bekijk ik of deze werkwijze ook voor hen kan worden opgezet. Wat betreft toetsen die uitspraak doen over prestaties van individuele leerlingen, vertrekken we van het principe dat het evaluatiebeleid blijft behoren tot de volledige autonomie van de school.

Ook het internationaal vergelijkend onderzoek waaraan Vlaanderen regelmatig deelneemt zoals PISA, TIMSS, PIRLS, PIAAC, ..., vormt een belangrijke bron van informatie over de kwaliteit van ons onderwijs. Ik ondersteun de deelname aan dat type van onderzoek verder wanneer het relevant is. Ook zal ik de nodige aandacht geven aan het verbeteren van de schoolfeedback voor de deelnemende scholen.

De resultaten van de peilingen en het internationaal vergelijkend onderzoek zijn een belangrijke indicator voor de kwaliteit van ons onderwijs en de resultaten ervan vragen dus om een meer grondige analyse en debat met alle betrokken partijen. Ik zet het huidige systeem van werkseminaries met belanghebbenden verder. Waar nodig zet ik meer diepgaand onderzoek op om bepaalde resultaten te verklaren en beleidsmatig te vertalen. Ik nodig alle betrokken stakeholders uit om naar aanleiding van nieuwe resultaten concrete verbeteracties te ondernemen.

6. Aandacht voor transversaal beleid

Ik voer een binnen de Vlaamse Regering afgestemd armoedebestrijdingsbeleid teneinde het algemene armoederisico in Vlaanderen te verminderen en het aantal kinderen dat in armoede geboren wordt drastisch te doen dalen. Ik neem hiervoor binnen mijn beleidsdomein maatregelen die armoede voorkomen en bestrijden zodat iedereen in de samenleving – en in het bijzonder de meest kwetsbaren – over alle mogelijkheden beschikken om van hun sociale grondrechten gebruik te maken en zich verder te ontplooiën. Ik zet daarbij in de eerste plaats en versterkt in op gezinnen in armoede met kinderen. Daarnaast toets ik alle beleidsmaatregelen die ik neem aan de effecten op mensen in armoede en ik vermijd maatregelen die nieuwe armoede creëren of bestendigen. Bovendien stimuleer ik de organisaties waarmee ik samenwerk om onderbescherming aan te pakken. Ik

werk ook constructief mee aan de opmaak en de uitvoering van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding.

Ik geef mee uitvoering aan het binnen de Vlaamse Regering afgestemd integratiebeleid. Vanuit mijn beleidsdomein neem ik de nodige maatregelen in functie van de speerpunten die het Regeerakkoord vooropstelt. Ik werk ook constructief mee aan de opmaak en de uitvoering van het gezamenlijke beleidsplan inzake integratie.

Ik geef mee uitvoering aan het binnen de Vlaamse Regering afgestemd gelijke kansenbeleid, waarbij onder andere de middelen voor de SES-omkadering worden verdergezet. Vanuit mijn beleidsdomein neem ik de nodige maatregelen in functie van de klemtonen die het Regeerakkoord legt. Ik werk ook constructief mee aan de opmaak en de uitvoering van het gezamenlijke beleidsplan inzake gelijke kansen. Daarnaast neem ik initiatieven om diversiteitsbeleid op de werkvloer concreet te implementeren.

Hilde CREVITS,

viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Onderwijs

Bijlage: regelgevingsagenda**Secundair onderwijs****Status van het initiatief:** Lopend**Doelstelling:** De lat hoog leggen voor alle leerlingen door het secundair onderwijs te moderniseren.**Volwassenenonderwijs****Status van het initiatief:** In voorbereiding**Doelstelling:** Volwassenonderwijs als partner in levenslang leren**(Deeltijds) kunstonderwijs****Status van het initiatief:** In voorbereiding**Doelstelling:** Samenwerking tussen het kunstonderwijs en de cultuuractoren**Hoger Onderwijs****Status van het initiatief:** In voorbereiding**Doelstelling:** Het aanbod en de financiering in het hoger onderwijs bijsturen.**Een aantrekkelijk loopbaankader voor de leraren creëren****Status van het initiatief:** Lopend**Doelstelling:** Voldoende, deskundig en gemotiveerd onderwijspersoneel garanderen (de basiscompetenties en het beroepsprofiel actualiseren, een professionele, uitdagende en meer gevarieerde onderwijsloopbaan realiseren, een loopbaanlange professionalisering en ondersteuning van leraren realiseren).**De lerarenopleiding****Status van het initiatief:** Lopend**Doelstelling:** De lerarenopleiding versterken**Leren en Werken****Status van het initiatief:** In voorbereiding**Doelstelling:** Van leren en werken een volwaardig onderwijstraject maken.**Leerdoelen****Status van het initiatief:** In voorbereiding**Doelstelling:** Leerdoelen scherp stellen om sterke persoonlijkheden te vormen, Competenties van Nederlands en moderne vreemde talen blijvend verbeteren.**Leerlingenbegeleiding****Status van het initiatief:** In voorbereiding**Doelstelling:** Een betere studiekeuzebegeleiding realiseren.**Inschrijvingsbeleid****Status van het initiatief:** In voorbereiding**Doelstelling:** Het inschrijvingsbeleid vereenvoudigen en vernieuwen.**Kwaliteit van het onderwijs****Status van het initiatief:** In voorbereiding**Doelstelling:** Instellingen verantwoordelijkheid geven voor kwaliteitszorg, de kwaliteit versterken door informatierijke omgevingen te creëren.**Schoolinfrastructuur****Status van het initiatief:** In voorbereiding**Doelstelling:** Werk maken een Masterplan scholenbouw (Uitbreiden van capaciteit, Vernieuwen van het patrimonium en planmatige aanpak bevorderen, Regels harmoniseren, Multifunctionele gebouwen voor de toekomst, Nieuwe paden bewandelen op het vlak van financiering.)**Werkingsmiddelen leerplichtonderwijs****Status van het initiatief:** In voorbereiding**Doelstelling:** De werkingsmiddelen in het leerplichtonderwijs evalueren**Verzameldecreet****Status van het initiatief:** In voorbereiding**Doelstelling:** Technische correcties en beperkte bijsturingen met het oog op een ordentelijke start van het school- en academiejaar.

Bijlage: koppeling basisallocaties aan SD en OD beleidsnota

Basis-allocatie	Basisallocatie-tekst	Begrotings-artikel	Koppeling aan strategische en operationele doelstellingen in beleidsnota
0FG007	vlm - infrastructuurcapaciteit	FB0/1FG-I-5-J/IS	SD 4
0FG149	vlm gemeenschapsonderwijs - kleine infrastructuurwerken (scholengroepen)	FC0/1FG-I-5-V/WT	SD 4
0FG151	vlm gemeenschapsonderwijs - grote infrastructuurwerken	FC0/1FG-I-5-V/IS	SD 4
0FG155	vlm agion - gesubsidieerd officieel onderwijs met uitzondering van het hoger onderwijs	FC0/1FG-I-5-W/IS	SD 4
0FG156	vlm agion - gesubsidieerd vrij onderwijs met uitzondering van het hoger onderwijs	FC0/1FG-I-5-W/IS	SD 4
0FG216	vlm agion - gesubsidieerd officieel hoger onderwijs	FD0/1FG-I-5-W/IS	SD 4
0FG217	vlm agion - gesubsidieerd vrij hoger onderwijs	FD0/1FG-I-5-W/IS	SD 4
0FG219	vlm agion - vlaamse autonome hogescholen	FD0/1FG-I-5-W/IS	SD 4
1FA003	informatica	FB0/1FA-I-2-Z/WT	SD 5 OD 5.2
1FA006	Vlaamse onderwijsraad	FB0/1FA-I-2-Y/IS	Beleidskader (co-creëren)
1FA007	aankopen en investeringen informatica	FB0/1FA-I-2-Z/WT	SD 5 OD 5.2
1FA011	informatica	FB0/1FA-I-2-Z/WT	SD 5 OD 5.2
1FD101	salarissen gewoon basisonderwijs van het gemeenschapsonderwijs	FC0/1FD-I-2-A/WT	SD 2
1FD102	salarissen gewoon basisonderwijs van het gesubsidieerd officieel onderwijs	FC0/1FD-I-2-A/WT	SD 2
1FD103	salarissen gewoon basisonderwijs van het gesubsidieerd vrij onderwijs	FC0/1FD-I-2-A/WT	SD 2
1FD104	salarissen buitengewoon basisonderwijs van het gemeenschapsonderwijs	FC0/1FD-I-2-A/WT	SD 2
1FD105	salarissen buitengewoon basisonderwijs van het gesubsidieerd officieel onderwijs	FC0/1FD-I-2-A/WT	SD 2
1FD106	salarissen buitengewoon basisonderwijs van het gesubsidieerd vrij onderwijs	FC0/1FD-I-2-A/WT	SD 2

1FD107	salarissen gewoon secundair onderwijs van het gemeenschapsonderwijs	FC0/1FD-I-2-D/WT	SD 2
1FD108	salarissen gewoon secundair onderwijs van het gesubsidieerd officieel onderwijs	FC0/1FD-I-2-D/WT	SD 2
1FD109	salarissen gewoon secundair onderwijs van het gesubsidieerd vrij onderwijs	FC0/1FD-I-2-D/WT	SD 2
1FD110	salarissen buitengewoon secundair onderwijs van het gemeenschapsonderwijs	FC0/1FD-I-2-D/WT	SD 2
1FD111	salarissen buitengewoon secundair onderwijs van het gesubsidieerd officieel onderwijs	FC0/1FD-I-2-D/WT	SD 2
1FD112	salarissen buitengewoon secundair onderwijs van het gesubsidieerd vrij onderwijs	FC0/1FD-I-2-D/WT	SD 2
1FD116	salarissen tijdelijke werkonbekwaamheid van contractuele personeelsleden van het gemeenschapsonderwijs	FC0/1FD-I-2-G/WT	SD 2
1FD118	aandeel salariskosten voor de Nederlandstalige peutertuinen, kinderdagverblijven en voor- en naschools toezicht van de scholen van het gemeenschapsonderwijs in Brussel-hoofdstad	FC0/1FD-I-2-G/WT	SD 3 OD 3.6
1FD121	middelen toegekend aan het gemeenschapsonderwijs (scholengroepen) voor de werkings- en uitrustingskosten van het gewoon basisonderwijs	FC0/1FD-I-2-B/WT	SD 3
1FD122	forfaitaire subsidies bestemd voor de werkings- en uitrustingskosten van de gesubsidieerde officiële instellingen van het gewoon basisonderwijs	FC0/1FD-I-2-B/WT	SD 3
1FD123	forfaitaire subsidies bestemd voor de werkings- en uitrustingskosten van de gesubsidieerde vrije instellingen van het gewoon basisonderwijs	FC0/1FD-I-2-B/WT	SD 3
1FD124	middelen toegekend aan het gemeenschapsonderwijs (scholengroepen) voor de werkings- en uitrustingskosten van het buitengewoon basisonderwijs	FC0/1FD-I-2-C/WT	SD 3

1FD125	forfaitaire subsidies bestemd voor de werkings- en uitrustingskosten van de gesubsidieerde officiële instellingen van het buitengewoon onderwijs	FC0/1FD-I-2-C/WT	SD 3
1FD126	forfaitaire subsidies bestemd voor de werkings- en uitrustingskosten van de gesubsidieerde vrije instellingen van het buitengewoon basisonderwijs	FC0/1FD-I-2-C/WT	SD 3
1FD127	middelen toegekend aan het gemeenschapsonderwijs (scholengroepen) voor de werkings- en uitrustingskosten van het gewoon secundair onderwijs	FC0/1FD-I-2-E/WT	SD 3
1FD128	forfaitaire subsidies bestemd voor de werkings- en uitrustingskosten van de gesubsidieerde officiële instellingen van het gewoon secundair onderwijs	FC0/1FD-I-2-E/WT	SD 3
1FD129	forfaitaire subsidies bestemd voor de werkings- en uitrustingskosten van de gesubsidieerde vrije instellingen van het gewoon secundair onderwijs	FC0/1FD-I-2-E/WT	SD 3
1FD130	middelen toegekend aan het gemeenschapsonderwijs (scholengroepen) voor de werkings- en uitrustingskosten van het buitengewoon secundair onderwijs	FC0/1FD-I-2-F/WT	SD 3
1FD131	forfaitaire subsidies bestemd voor de werkings- en uitrustingskosten van de gesubsidieerde officiële instellingen van het buitengewoon secundair onderwijs	FC0/1FD-I-2-F/WT	SD 3
1FD132	forfaitaire subsidies bestemd voor de werkings- en uitrustingskosten van de gesubsidieerde vrije instellingen voor buitengewoon secundair onderwijs	FC0/1FD-I-2-F/WT	SD 3
1FD133	middelen toegekend aan het gemeenschapsonderwijs (scholengroepen) voor de werkings- en uitrustingskosten van de internaten	FC0/1FD-I-2-H/WT	SD 3
1FD134	forfaitaire subsidies bestemd voor de werkings- en uitrustingskosten van de gesubsidieerde officiële internaten	FC0/1FD-I-2-H/WT	SD 3

1FD135	forfaitaire subsidies bestemd voor de werkings- en uitrustingskosten van de gesubsidieerde vrije internaten	FC0/1FD-I-2-H/WT	SD 3
1FD136	forfaitaire werkingssubsidie internaat k.w. ibis	FC0/1FD-I-2-H/WT	SD 3
1FD137	bijkomende subsidies gesubsidieerde internaten	FC0/1FD-I-2-H/WT	SD 3
1FE001	Antwerp management school	FB0/1FE-I-2-B/WT	SD 3 OD 3.5
1FE002	Vlerick business school	FB0/1FE-I-2-B/WT	SD 3 OD 3.5
1FE003	hogere instituten schone kunsten en andere instellingen voor schone kunsten	FB0/1FE-I-2-B/WT	SD 3 OD 3.5
1FE201	loonaandeel projecten onderwijs	FD0/1FE-I-2-C/LO	SD 3
1FE202	enveloppe personeel en werking regeringscommissariaat hoger onderwijs	FD0/1FE-I-2-C/WT	SD 3 OD 3.5
1FE203	werkingsuitkeringen hoger onderwijs	FD0/1FE-I-2-A/WT	SD 3 OD 3.5
1FE204	werkingsmiddelen Vlaamse autonome hogere zeevaartschool	FD0/1FE-I-2-A/WT	SD 3 OD 3.5
1FE205	terbeschikkinggestelden voorafgaand aan het pensioen	FD0/1FE-I-2-A/WT	SD 3 OD 3.5
1FE206	centrale personeelsuitgaven voor de hogescholen	FD0/1FE-I-2-A/WT	SD 3 OD 3.5
1FE208	praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (pwo)	FD0/1FE-I-2-A/WT	SD 2 OD 2.4
1FE209	versterking van de onderzoeksbetrokkenheid van de academische opleidingen aan de hogescholen	FD0/1FE-I-2-A/WT	SD 3 OD 3.5
1FE211	aanvullende werkingmiddelen hoger onderwijs in Brussel		SD 3 OD 3.6
1FE212	bijdrage wettelijke en conventionele werkgeversbijdragen universiteiten	FD0/1FE-I-2-A/WT	SD 3 OD 3.5
1FE216	toelage studentenvoorzieningen voor het hoger onderwijs	FD0/1FE-I-2-A/WT	SD 1 OD 1.13
1FE217	universiteit antwerpen ten bate van het instituut voor ontwikkelingsbeleid en -beheer (iob)	FD0/1FE-I-2-A/WT	SD 3 OD 3.5
1FE218	universiteit Antwerpen ten behoeve van het instituut voor joodse studies (ijos)	FD0/1FE-I-2-A/WT	SD 3 OD 3.5
1FE219	vrije universiteit Brussel ten behoeve van het instituut voor Europese studiën (ies)	FD0/1FE-I-2-A/WT	SD 3 OD 3.5

1FE220	instituut voor tropische geneeskunde "prins Leopold" in Antwerpen	FD0/1FE-I-2-B/WT	SD 3 OD 3.5
1FE221	subsidie aan de evangelische theologische faculteit en de faculteit protestantse godsgelerdheid	FD0/1FE-I-2-B/WT	SD 3 OD 3.5
1FE222	open hoger onderwijs	FD0/1FE-I-2-B/WT	SD 3 OD 3.5
1FE223	toelage associaties	FD0/1FE-I-2-B/WT	SD 3 OD 3.5
1FF101	salarissen deeltijds kunstonderwijs van het gemeenschapsonderwijs	FC0/1FF-I-2-A/WT	SD 2
1FF102	salarissen deeltijds kunstonderwijs van het gesubsidieerd officieel onderwijs	FC0/1FF-I-2-A/WT	SD 2
1FF107	middelen toegekend aan het gemeenschapsonderwijs voor het deeltijds kunstonderwijs	FC0/1FF-I-2-B/WT	SD 1 OD 1.5
1FF108	werkingssubsidies deeltijds kunstonderwijs van het gesubsidieerd officieel onderwijs	FC0/1FF-I-2-B/WT	SD 1 OD 1.5
1FF109	werkingssubsidies deeltijds kunstonderwijs van het gesubsidieerd vrij onderwijs	FC0/1FF-I-2-B/WT	SD 1 OD 1.5
1FF115	salarissen deeltijds kunstonderwijs van het gesubsidieerd vrij onderwijs	FC0/1FF-I-2-A/WT	SD 2
1FF201	salarissen en toelagen voor het personeel van het volwassenenonderwijs van het gemeenschapsonderwijs	FD0/1FF-I-2-C/WT	SD 2
1FF202	salarissen en toelagen gesubsidieerde officiële instellingen voor centra voor volwassenenonderwijs	FD0/1FF-I-2-C/WT	SD 2
1FF203	salarissen en toelagen gesubsidieerde vrije instellingen voor centra voor volwassenenonderwijs	FD0/1FF-I-2-C/WT	SD 2
1FF204	salarissen en toelagen centra voor basiseducatie	FD0/1FF-I-2-C/WT	SD 2
1FF205	centra voor volwassenenonderwijs	FD0/1FF-I-2-D/WT	SD 1 OD 1.4
1FF206	centra voor basiseducatie	FD0/1FF-I-2-D/WT	SD 1 OD 1.4
1FF207	uitvoering van projecten door de centra voor volwassenenonderwijs	FD0/1FF-I-2-E/WT	SD 1 OD 1.4
1FF208	consortia voor volwassenenonderwijs	FD0/1FF-I-2-E/WT	SD 1 OD 1.4

1FF209	Vlaams ondersteuningscentrum voor volwassenenonderwijs	FD0/1FF-I-2-E/WT	SD 1 OD 1.4
1FF212	universitaire talentcentra in het kader van het Vlaamse inburgeringsbeleid	FD0/1FF-I-2-E/WT	SD 1 OD 1.4
1FF216	dab fonds inschrijvingsgelden centra voor volwassenenonderwijs	FD0/1FF-I-2-Y/IS	SD 1 OD 1.4
1FG004	vzw Vlaams secretariaat van het katholiek onderwijs voor de verbetering van de arbeidsomstandigheden van het mvd- en het onderhoudspersoneel	FB0/1FG-I-2-K/WT	SD 3 OD 3.4
1FG020	capaciteit	FB0/1FG-I-2-J/IS	SD 4
1FG101	salarissen pedagogische begeleiding gemeenschapsonderwijs	FC0/1FG-I-2-A/WT	SD 2 OD 2.4
1FG102	salarissen pedagogische begeleiding gesubsidieerd officieel onderwijs	FC0/1FG-I-2-A/WT	SD 2 OD 2.4
1FG103	salarissen pedagogische begeleiding gesubsidieerd vrij onderwijs	FC0/1FG-I-2-A/WT	SD 2 OD 2.4
1FG104	salarissen centra voor leerlingenbegeleiding van het gemeenschapsonderwijs	FC0/1FG-I-2-C/WT	SD 1 OD 1.10, 1.11 en 1.12
1FG105	salarissen centra voor leerlingenbegeleiding van het gesubsidieerd officieel onderwijs	FC0/1FG-I-2-C/WT	SD 1 OD 1.10, 1.11 en 1.12
1FG106	salarissen centra voor leerlingenbegeleiding van het gesubsidieerd vrij onderwijs	FC0/1FG-I-2-C/WT	SD 1 OD 1.10, 1.11 en 1.12
1FG107	gemeenschapsonderwijs - pedagogische begeleiding	FC0/1FG-I-2-X/IS	SD 2 OD 2.4
1FG108	pedagogische begeleidingsdienst gesubsidieerd officieel onderwijs	FC0/1FG-I-2-B/WT	SD 2 OD 2.4
1FG109	pedagogische begeleidingsdienst	FC0/1FG-I-2-B/WT	SD 2 OD 2.4
1FG110	middelen toegekend aan het gemeenschapsonderwijs (scholengroepen) voor de werkingstoelagen van de centra voor leerlingenbegeleiding	FC0/1FG-I-2-D/WT	SD 1 OD 1.10, 1.11 en 1.12
1FG111	forfaitaire werkingstoelagen gesubsidieerde officiële centra voor leerlingenbegeleiding	FC0/1FG-I-2-D/WT	SD 1 OD 1.10, 1.11 en 1.12
1FG112	forfaitaire werkingstoelagen gesubsidieerde vrije centra voor leerlingenbegeleiding	FC0/1FG-I-2-D/WT	SD 1 OD 1.10, 1.11 en 1.12

1FG113	salarissen en forfaitaire vergoedingen inspectie/begeleiding levensbeschouwelijke vakken	FC0/1FG-I-2-A/WT	SD 5
1FG114	inspectie/begeleiding levensbeschouwelijke vakken	FC0/1FG-I-2-B/WT	SD 5
1FG115	gemeenschapsonderwijs - transitiefonds	FC0/1FG-I-2-E/WT	SD 3 OD 3.4
1FG116	gemeenschapsbijdrage in het kostgeld van leerplichtige leerlingen van wie de ouders geen vaste verblijfplaats hebben - gemeenschapsonderwijs (scholengroepen)	FC0/1FG-I-2-E/WT	SD 1 OD 1.13
1FG117	gemeenschapsbijdrage in het kostgeld van leerplichtige leerlingen van wie de ouders geen vaste verblijfplaats hebben	FC0/1FG-I-2-E/WT	SD 1 OD 1.13
1FG118	onderwijs aan zieke kinderen - instellingen met onderwijsbehoeften	FC0/1FG-I-2-E/WT	SD 1 OD 1.12
1FG119	werkingskosten kunstinitiatie	FC0/1FG-I-2-E/WT	SD 1 OD 1.5
1FG120	bijdrage in de exploitatie van het centrum maritieme opleidingen	FC0/1FG-I-2-E/WT	SD 1 OD 1.9
1FG121	onthaalonderwijs anderstalige nieuwkomers (basisonderwijs)	FC0/1FG-I-2-E/WT	SD 1 OD 1.7
1FG122	integratie van personen met een handicap in het onderwijs	FC0/1FG-I-2-E/WT	SD 1 OD 1.12
1FG123	ict-coördinatoren	FC0/1FG-I-2-E/WT	SD 1 OD 1.14
1FG124	doventolken - bijkomende ondersteuning gebarentolken	FC0/1FG-I-2-E/WT	SD 1 OD 1.12
1FG125	ondersteuning en lokaal overleg	FC0/1FG-I-2-E/WT	SD 3 OD 3.1
1FG126	leerlingkoepelverenigingen - secundair onderwijs	FC0/1FG-I-2-E/WT	Beleidskader (co-creëren)
1FG129	verbetering van de arbeidsomstandigheden mvd- en onderhoudspersoneel GO! onderwijs van de Vlaamse gemeenschap	FC0/1FG-I-2-E/WT	SD 3 OD 3.4
1FG130	fietsvergoeding en terugbetaling kosten openbaar vervoer	FC0/1FG-I-2-E/WT	SD 2
1FG132	financiële controle van het gesubsidieerd onderwijs	FC0/1FG-I-2-K/WT	SD 3 OD 3.4
1FG133	sociale dienst gemeenschapsonderwijs vzw	FC0/1FG-I-2-K/WT	SD 3 OD 3.4
1FG134	betaling facturen controle ziekteverzuim	FC0/1FG-I-2-K/WT	SD 2
1FG135	administratieve organen en beroepsinstanties	FC0/1FG-I-2-K/WT	SD 3 OD 3.8

1FG136	opleiding startbaners anti-sociaal gedrag en verkeersveiligheid	FC0/1FG-I-2-K/WT	SD 1 OD 1.9
1FG137	opleiding schoolsecretariaten	FC0/1FG-I-2-K/WT	SD 2 OD 2.4
1FG138	nascholing op initiatief van de scholen: basisonderwijs	FC0/1FG-I-2-F/WT	SD 2 OD 2.4
1FG139	nascholing op initiatief van de scholen: secundair onderwijs	FC0/1FG-I-2-F/WT	SD 2 OD 2.4
1FG140	nascholing voor het deeltijds kunstonderwijs	FC0/1FG-I-2-F/WT	SD 2 OD 2.4
1FG141	nascholing voor de centra voor leerlingenbegeleiding	FC0/1FG-I-2-F/WT	SD 2 OD 2.4
1FG142	nascholing op initiatief van de pedagogische begeleidingsdiensten	FC0/1FG-I-2-F/WT	SD 2 OD 2.4
1FG144	gemeenschapsonderwijs - vormingsfonds mvd - personeel	FC0/1FG-I-2-X/IS	SD 2 OD 2.4
1FG147	gemeenschapsonderwijs - eigenaarsonderhoud (scholengroepen)	FC0/1FG-I-2-V/WT	SD 4
1FG148	gemeenschapsonderwijs - kleine infrastructuurwerken (scholengroepen)	FC0/1FG-I-5-V/WT	SD 4
1FG150	gemeenschapsonderwijs - grote infrastructuurwerken	FC0/1FG-I-5-V/IS	SD 4
1FG153	agion - rentelast en DBFM	FC0/1FG-I-2-W/IS	SD 4
1FG154	agion - gesubsidieerd onderwijs met uitzondering van het hoger onderwijs	FC0/1FG-I-5-W/IS	SD 4
1FG200	studentenkoepelverenigingen - hoger onderwijs	FD0/1FG-I-2-E/WT	Beleidskader (co-creëren)
1FG201	studiefinanciering voor het basis-, secundair en hoger onderwijs	FD0/1FG-I-2-G/WT	SD 1 OD 1.13
1FG204	dienstverlening van de Vlaamse infolijn ten behoeve van de afdeling "studietoelagen"	FD0/1FG-I-2-G/WT	SD 1 OD 1.13
1FG206	nascholing voor centra voor volwassenenonderwijs	FD0/1FG-I-2-F/WT	SD 2 OD 2.4
1FG207	nascholing voor centra voor basiseducatie	FD0/1FG-I-2-F/WT	SD 2 OD 2.4
1FG208	eigenaarsonderhoud ten bate van de hogere zeevaartschool	FD0/1FG-I-2-I/WT	SD 4
1FG209	onroerende investeringen universitair onderwijs	FD0/1FG-I-2-I/WT	SD 4
1FG210	onroerende investeringen i.t.g.	FD0/1FG-I-2-I/WT	SD 4
1FG247	sectoraal vormingsfonds hoger onderwijs	FD0/1FG-I-2-F/WT	SD 2 OD 2.4
1FG249	agion - eigenaarsonderhoud Vlaamse autonome hogescholen	FD0/1FG-I-2-W/IS	SD 4
1FG251	agion - gesubsidieerd hoger onderwijs	FD0/1FG-I-5-W/IS	SD 4

1FG252	agion - Vlaamse autonome hogescholen	FD0/1FG-I-5-W/IS	SD 4
1FG501	inspectie binnen AKOV	FH0/1FG-I-2-H/LO	SD 5
1FG502	onderwijsinspectie	FH0/1FG-I-2-H/WT	SD 5
1FG503	onderwijsinspectie	FH0/1FG-I-2-H/LO	SD 5
1FH000	specifieke werkingskosten andere dan deze bedoeld in de overige basisallocaties in verband met de onderwijsorganisaties	FB0/1FH-I-2-M/WT	Beleidskader (co-creëren)
1FH003	buitenlandse zendingen niet-ambtenaren en ontvangst van buitenlandse delegaties	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 3 OD 3.7
1FH004	projectenbundel 'ondersteuning van het onderwijsveld'	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 2 OD 2.4
1FH005	nascholing overheid	FB0/1FH-I-2-A/WT	SD 2 OD 2.4
1FH006	bevordering van het beleidsvoerend vermogen	FB0/1FH-I-2-A/WT	SD 2 OD 2.4
1FH007	nascholing internationale projecten	FB0/1FH-I-2-A/WT	SD 2 OD 2.4
1FH010	allerhande subsidies nieuwe onderwijsmedia	FB0/1FH-I-2-B/WT	SD 5
1FH011	beleidsvoorbereiding, beleidsondersteuning en beleidsevaluatie	FB0/1FH-I-2-B/WT	SD 5
1FH012	cofinanciering "steunpunt studien schoolloopbanen"	FB0/1FH-I-2-B/WT	SD 5
1FH013	onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (obpwo)	FB0/1FH-I-2-B/WT	SD 5
1FH014	universitair steunpunt toetsontwikkeling en peilingen	FB0/1FH-I-2-B/WT	SD 5 OD 5.2
1FH015	bilaterale samenwerking	FB0/1FH-I-2-C/WT	SD 3 OD 3.7
1FH016	samenwerking tussen de 3 gemeenschappen	FB0/1FH-I-2-C/WT	SD 3 OD 3.7
1FH017	multilaterale samenwerking	FB0/1FH-I-2-C/WT	SD 3 OD 3.7
1FH018	Europese en internationale samenwerking	FB0/1FH-I-2-C/WT	SD 3 OD 3.7
1FH019	internationale projecten	FB0/1FH-I-2-C/WT	SD 3 OD 3.7
1FH020	samenwerking met ontwikkelingslanden en landen in transitie	FB0/1FH-I-2-C/WT	SD 3 OD 3.7
1FH021	vzw epos - samenwerking tussen de drie gemeenschappen	FB0/1FH-I-2-C/WT	SD 3 OD 3.7
1FH022	voorbereiding en opvolging van de ministeriële Bologna-conferenties	FB0/1FH-I-2-C/WT	SD 3 OD 3.7

1FH023	versterken van de internationalisering van het Vlaams hoger onderwijs	FB0/1FH-I-2-C/WT	SD 3 OD 3.7
1FH024	vzw epos	FB0/1FH-I-2-C/WT	SD 3 OD 3.7
1FH025	vzw epon	FB0/1FH-I-2-D/WT	SD 3 OD 3.7
1FH026	voorbereiding van geïntegreerd onderwijs- en vormingsbeleid	FB0/1FH-I-2-D/WT	SD 1 OD 1.9
1FH027	voorbereiding van een geïntegreerd onderwijs- en vormingsbeleid	FB0/1FH-I-2-D/WT	SD 1 OD 1.9
1FH028	onderwijs - werk	FB0/1FH-I-2-D/WT	SD 1 OD 1.9
1FH029	regionale technologische centra	FB0/1FH-I-2-D/WT	SD 1 OD 1.9
1FH030	vzw rtc-netwerk - netwerk jaaractieplan	FB0/1FH-I-2-D/WT	SD 1 OD 1.9
1FH031	subsidie aan vzw het beroepenhuis	FB0/1FH-I-2-D/WT	SD 1 OD 1.10
1FH035	versterken brusselbeleid	FB0/1FH-I-2-E/WT	SD 3 OD 3.6
1FH038	steunpunt inclusief hoger onderwijs	FB0/1FH-I-2-J/WT	SD 1 OD 1.3
1FH039	vzw bednet voor project afstandsonderwijs aan zieke kinderen	FB0/1FH-I-2-J/WT	SD 1 OD 1.12
1FH040	vzw dieslektikus - werking van adibib Vlaanderen	FB0/1FH-I-2-J/WT	SD 1 OD 1.12
1FH042	kostenbeheersing secundair onderwijs	FB0/1FH-I-2-J/WT	SD 1 OD 1.13
1FH044	levenslang leren	FB0/1FH-I-2-K/WT	SD 1 OD 1.4
1FH045	pilootprojecten DKO	FB0/1FH-I-2-K/WT	SD 1 OD 1.5
1FH046	project studiekeuzebegeleiding	FB0/1FH-I-2-K/WT	SD 1 OD 1.10
1FH049	ondersteuning van allerlei samenwerkingsprojecten in het hoger onderwijs	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 3 OD 3.5
1FH050	specifieke projecten in het kader van de lerarenopleiding	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 2 OD 2.1
1FH051	financiering van expertisenetwerken en regionale platformen in het kader van het decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 2 OD 2.1
1FH053	inzake onderwijs en vorming	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 1 OD 1.10
1FH055	Nederlands-Vlaamse accreditatieorganisatie (nva)	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 3 OD 3.5

1FH056	stimulering en ondersteuning van ict in het onderwijs	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 1 OD 1.14 SD 4 OD 4.4
1FH057	veiligheidsproblematiek in het onderwijs	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 2 en 3
1FH058	Koning Boudewijnstichting voor burgerschapsvorming	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 1 OD 1.6
1FH059	ondersteuning van de beleidsvoorbereiding secundair onderwijs	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 1 OD 1.2 SD 5 OD 5.2
1FH060	samenwerking met andere beleidsdomeinen	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 1 OD 1.11 en 1.12
1FH061	time-out projecten	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 1 OD 1.11 en 1.12
1FH062	subsidie aan de stichting Vlaamse schoolsport voor de organisatie van schoolsport	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 1 OD 1.6
1FH063	ouderkoepelverenigingen	FB0/1FH-I-2-M/WT	Beleidskader (co-creëren)
1FH064	specifieke uitgaven met betrekking tot het hoger onderwijs	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 3 OD 3.5
1FH065	opstartfinanciering optie 'islamitische theologie en godsdienstwetenschappen' KUL	FB0/1FH-I-2-M/WT	SD 3 OD 3.5
1FH101	leren en werken	FC0/1FH-I-2-D/WT	SD 1 OD 1.8
1FH301	uitgaven met betrekking tot communicatie onderwijs	FE0/1FH-I-2-L/WT	SD 3 OD 3.9
1FH302	evenementen georganiseerd voor het onderwijsveld	FE0/1FH-I-2-L/WT	SD 3 OD 3.9
1FH303	meubilair en materiaal voor ondersteuning van evenementen	FE0/1FH-I-2-L/WT	SD 3 OD 3.9
1FH307	canon cultuurcel	FE0/1FH-I-2-L/WT	SD 1 OD 1.5
1FH308	culturele projecten in onderwijs	FE0/1FH-I-2-L/WT	SD 1 OD 1.5
1FH309	dynamo3	FE0/1FH-I-2-L/WT	SD 1 OD 1.5
1FH310	dynamo3	FE0/1FH-I-2-L/WT	SD 1 OD 1.5
1FH312	tijdschrift klasse	FE0/1FH-I-2-L/WT	SD 3 OD 3.9
1FH314	werkingsmiddelen klascement	FE0/1FH-I-2-L/WT	SD 2 OD 2.4